LETO XVII — 209 Ljubljana, september 1975

gradisov vestnik

GLASILO GRADISA

Trošenje sredstev sklada skupne porabe

Sredstva sklada skupne porabe so sestavni del dohodka

Gospodarski načrt za leto 1975 vsebuje tudi plan trošenja sredstev sklada skupne porabe — plan 5. 2. 15. 1. S tem planom so TOZD razvrstile predvsem sredstva sklada skupne porabe, nekatere pa so k tem sredstvom prištele tudi del sredstev iz prispevka za stanovanjsko izgradnjo. Ker imajo nekatere TOZD ob koncu preteklega leta tudi pozitiven ali negativen presežek sredstev med razporjenimi in porabljenimi sredstvi, podatek o trošenju sredstev ni vedno enak podatku planiranih sredstev.

Po pomenu uporabe obravnavanih sredstev so TOZD trošile oz. planirale naslednje deleže sredstev od celote — v %:

Zap. št.	Namen uporabe	po ZR 74 za leto 75	po GN 75 za leto 76	I porasta abs. zneska
1	Izgradnja sam. domov	28,5	42,9	205
2	Izgrad. ali nakup stan.	26,1	14.8	77
3.3	Regres za letni dopust	15.6	14,6	128
4	Posojilo za gradnjo h., st.	4,6	5.8	170
5	Anuitete po ključu za sk. p.	5,2	4,0	107
6	Dotacija sindikatu, mlad.	3,9	3,8	134
7	Prisp. za skup. porabo sk. sl.	3,2	3,3	142
8	Spom. darila in nagrade	2,1	1,5	93
9	Prisp. za objekte družb. stan.	1,4	1,5	145
10	Anuitete za last. posojila	1,3	1,4	142
11	Ostalo	8,1	6,4	108
	SKUPAJ:	100,0	100,0	136
	— od tega za stanovanja 1., 2., 4., 5., del 7., 10.	67,4	70,9	143

Za družinska stanovanja manj, za samska pa več sredstev

Iz preglednice vidimo, da se v celoti vlaganja iz sredstev sklada skupne porabe (in dela prispevka za stan. izgradnjo) povečujejo za 36 % (indeks 136). To povečanje ni majhno, vendar pa nezadostno v primerjavi:

1. s planiranim povečanjem ostanka dohodka za 68 % in
2. s predvideno stopnjo inflacije, še posebej s predvideno stopnjo porasta cen stanovanjske izgradnje (med 30 % in 40 %).

Realen porast sredstev bo po svoji kupni moči ostal skoraj nespremenjen, čeravno se število zaposlenih povečuje za prek 10 %.

Med navedenimi nameni se predvideva absolutno znižanje pri sredstvih za izgradnjo ali nakup stanovanj (indeks 77) in pri spominskih darilih in nagradah (indeks 78). V prvem primeru gre za relativno ugoden premik od nakupa stanovanj k kreditiranju, to je, k nadpoprečnemu povečevanju posojil (indeks 170). Tudi absolutno beležijo vse oblike sredstev za stanovanja — razen samskih domov — relativno nazadovanje, od 38,9 % na 28,0 % z indeksom 98!

Edino sredstva za samske domove se več kot podvajajo (indeks 205). Za prihodnje leto bomo oddvojili v ta namen več kot dve milijardi starih dinarjev, kar bo zadoščalo za 280 ležišč. Skupaj z letošnjimi sredstvi 10,5 mio din, kar naj bi omogočilo izgradnjo domov za 150 ležišč, bi tedaj zbrali sredstev za 430 ali zaradi inflacije za okroglo 400 ležišč.

Zdaj pa stanuje v barakah ali v neprimernih stanovanjskih prostorih glede na določila družbenega dogovora o minimalnih standardih življenskih in delovnih pogojev gradbenih delavcev (U. l. SFRJ št. 28/71) — še precej delavcev.

Pogoji bivanja, ki povsem ne ustrezajo minimalnim standardom, so še v naslednjih naseljih:

Stalna naselja — barake:

Ljubljana — Tomačevo	410 ležišč
Nove Jarše	40 ležišč
Celje	80 ležišč

Začasno po gradbiščih:

TOZD gradbene operative ca. 650 ležišč.

Izgradnja samskih domov je naš skupen pomen

Omenjeni družbeni dogovor, ki je za nas obvezen tudi po samoupravnem sporazumu v gradbeništvu — 9. člen sporazuma glasi: udeleženci si zagotovijo zadostna sredstva tudi za izvajanje družbenega dogovora o minimalnih standardih — nas v 46. členu zavezuje, da je treba samske domove in stanovanjske objekte trajnega značaja za nastanitev delavcev prilagoditi zahtevam dogovora o minimalnih standardih najkasneje v roku petih let.

Dogovor je začel veljati z dnevom podpisa, to je 30. junija 71. Dogovorjen rok petih let se tedaj izteče ob polletju drugega leta.

Glede na razpoložljiva sredstva in število delavcev, ki ne prebiva v primernih prostorih, nam bo izpolnitev tega naročila v obveznem roku neizvedljiva. Kaj storiti?

1. Zavestno smo si že podaljšali rok za eno leto in pol na konec leta 1977. Ta rok bomi morali spoštovati v vsakem primeru; to pomeni, da bomo morali najkasneje konec leta 1976 — to je čez leto dni — zastaviti temelje samskih domov še za toliko ležišč, za kolikor nam bo ostalo nerešenih primerov. Poleg tega bomo morali nekaj sredstev

(nadalejavnje na 2. strani)

Dopusti so za nami in zopet bomo polni elana nadaljevali vsak svoje delo. K prijetnemu počutju med dopustovanjem prispevajo predvsem razne kolektivne igre, od katerih je najbolj priljubljeno kegljanje

Osrednja proslava 30-letnice Gradisa bo 26. septembra v Ljubljani na GR

Osrednja proslava 30-letnice našega podjetja, ki sovpada s 30-letnico osvoboditve, bo 26. septembra 1975 v prostorih Gospodarskega razstavišča v Ljubljani.

Kot zanimivost te proslave naj omenimo, da se bo tega edinstvenega srečanja ob 30-letnici Gradisa udeležilo kar 3500 delavcev našega podjetja. Za to priložnost je pripravljen tudi kratek program, ki bo naslednji:

— od 9. do 10. ure bo promenadni koncert godbe Ljudske milice;

— ob 10. uri bo otvoritev in pozdrav gostov, med katerimi bo tudi nekaj znanih družbenopolitičnih delavcev;

— sledil bo svečani govor;

— po govoru bo nastopil Partizanski invalidski pevski zbor in recitatorji;

— za zaključek pa bo film o 30-letnem delu in uspehih Gradisa.

Po zaključnem kulturnem programu bo v vseh prostorih Gospodarskega razstavišča tovariško srečanje vseh udeležencev proslave.

Ali so naši delavci razumljivo obveščeni?

Informacije in sistem komuniciranja predstavljajo za vse TOZD, in skupne službe živčni sistem. Zato so informacije in sistem komuniciranja povezani z vsemi organizacijskimi dimenzijami. Ko so organizacijske vede ugotovile, kako pomembne so informacije in sistem komuniciranja za delovanje podjetja, so za vse organizacijske težave predlagale povečanje informacij. Kasneje so ugotovili, da sicer informacije zelo pomembne, da pa z njimi ni mogoče reševati vseh organizacijskih problemov. Pokazalo se je celo, da informacijska preobremenjenost povzroča v organizaciji velik hrup.

Tudi število komunikacijskih kanalov je omejeno. Če jih podjetje postavi več kot je to delovno racionalno, jih zaposleni ne uporabljajo. Če bi delovno grupo, ki šteje 60 delavcev povezali tako, da bi bil vsakdo povezan z vsakomur s posebnim kanalom, bi dobili 1770 kanalov. S tolikim številom kanalov, nobena gupa ne bi mogla učinkovito delati.

To pomeni, da glede količine informacij, in količine komunikacijskih kanalov obstaja optimalna točka, ki pa je določena z organizacijo podjetja.

Razlikujemo informacije, ki se pretekajo znotraj organizacije in informacije, ki prihajajo od zunaj. Čim bolj je podjetje odprt sistem, tem več informacij dobiva od zunaj. Zaprti sistem imajo majhno izmenjavo informacij, zato so zelo ranljivi na spremembe v okolju. Čim bolj je okolje v katerem podjetje deluje nesigurno, in čim večja je težnja po ekspanziji tem več informacij potrebuje. Podjetje se uspešno prilagaja na spremenjene razmere v okolju samo če razpolaga z zadostno količino relevantnih informacij.

Na problem informacij gledamo lahko tudi z vidika moči. Tisti, ki ima moč v oganizaciji mora razpolagati z določenimi resursi in dobrinami. Moč ima namreč tisti, ki lahko podeljuje.

a) nagrade,
b) kazni,
c) formalno predpisuje obnašanje, ki je obvezno za druge,
d) razpolaga s položajem,
e) poseduje ekspertno znanje,
f) razpolaga z relevantnimi informacijami.

Informacije predstavljajo enega od izvorov moči.

Tisti, ki ima formalno moč, nima pa potrebnih informacij, to svojo potencialno moč težko aktualizira.

Poleg tega vsak posameznik išče v življenju socialno varost. Čim bolj se čuti socialno ogroženega, tem več informacij potrebuje. Največ raznih govoric nastane v podjetju tedaj, ko posamezniki ali skupine čutijo, da so socialno ogrožene, nimajo pa informacij, ki bi to sigurno potrdile ali zanikale. Tudi številni konflikti — vendar ne vsi — nastanejo zaradi premajhne informiranosti.

V naši analizi smo skušali ugotoviti kolikšna je stopnja informiranosti tistih, ki smo jih anketirali. Vprašali smo jih, če so sproti — vsaj na tri mesece — razumljivo obveščeni o poslovanju podjetja. Dobili smo naslednje odgovore:

a — da 85,7 %
b — ne 8,1 %
c — ni odgovorilo 6,2 %

Med posameznimi skupinami anketirancev ni bilo bistvenih razlik, edino med skupinovodji je bilo 26,1 % takih, ki trdijo, da niso sproti in razumljivo obveščeni o poslovanju podjetja. Ta razlika v odgovorih nam daje zopet pravico domnevati, da je obveščenost tem manjša, čim nižje se spuščamo navzdol na hierarhični in izobrazbeni lestvici.

Namreč večina raziskav o informiranju nam dajejo naslednjo sliko: čim nižje je posameznik na hierarhični, statusni in izobrazbeni lestvici, tem manj informacij ima. In čim manj ima informacij, tem manj si jih tudi želi. In obratno: čim več informacij ima posameznik, tem več si jih želi.

Nato smo anketirance vprašali iz katerega vira dobijo največ informacij o poslovanju podjetja.

Spodaj navajamo vire informiranja na rang lestvici pomembnosti:

1. Gradisov vestnik
2. Od predpostavljenih — »uradno«
3. Na raznih sestankih
4. Od članov DS — privatno
5. Od dela, ki ga sam opravljam, in spada v moj delokrog
6. Od znancev iz uprave — neuradno.

Kot vidimo je najpomembnejši vir informiranja o poslovanju podjetja Gradisov vestnik. Drugi najpomembnejši vir informiranja je hiearhične narave, tj. od nadrejenih. Druge raziskave nam pričajo, da je ta vir informiranja še vedno najpomembnejši. Verjetno je glede na dislociranost podjetje Gradis, najvažnejšo informativno funkcijo o poslovanju podjetja dobil Gradisov vestnik. Pomemben vir informiranja so razni sestanki.

Intenzivnost drugih virov pa se dokaj zniža. Tako navaja Gradisov vestnik kot vir informiranja 384 anketirancev, člane delovodskega sveta kot vir informacij pa le še 216 anketirancev.

Omenjeni podatki so seveda veljavni le za tiste, ki smo jih anketirali, tj. za vodilni in strokovni kader, ne pa za kvalificirane in nekvalificirane delavce.

(nadaljevanje na 5. strani)

Aktualno

Trošenje sredstev...

Izvajanje programa sindikata s področja nagrajevanja

Na ustanovni konferenci OOS Gradisa v februarju 1975, kakor tudi na zadnjih kongresih slovenskih in jugoslovanskih sindikatov novembra oziroma decembra leta 1974, so bili sprejeti tudi sklepi in program uresničevanja sklepov s področja delitve dohodka in osebnih dohodkov.

Sindikat je soodgovoren s samoupravnimi organi in vodstvi TOZD, da se v Gradisu v najkrajšem možnem času uveljavijo v večjem obsegu kot doslej individualna (in skupinska) merila pri delitvi osebnih dohodkov po rezultatih dela.

Sindikat v TOZD in na nivoju delovne organizacije bo v primerih premajhne zavzetosti odgovornih delavcev pri uresničevanju te naloge podrobneje obravnaval vzroke za vsak primer (TOZD) posebej in po potrebi predlagal konkretne ukrepe, da bi se akcijska naloga lažje in hitreje izvedla.

Akcijski program sindikata s področja nagrajevanja vsebuje tele naloge:

1. Ugotoviti dejansko stanje o kakovosti in obsegu nagrajevanja po rezultatih dela.

To nalogo je treba uresničiti najprej zaradi pravilnejše usmeritve akcijskega programa na podlagi dejanskega stanja. Dejansko stanje se ugotovi s tem, da izvršni odbori še enkrat (zadnjič) pošljejo vodstvom TOZD zahtevo, da odgovorijo na znana tri vprašanja:

1. kakšno je stanje glede kakovosti in obsega nagrajevanja po normativih (po rezultatih dela)?

2. kateri ukrepi se bodo sprejeli, da se bo izboljšala kakovost in obseg nagrajevanja po delu?

3. kdo osebno in do kdaj bo predvidene ukrepe pripravil?

Nepreklicni rok za pismene odgovore je 15. september. Izvršni odbori pošljejo kopijo odgovora konferenci OOS, ta pa po obravnavi svoji komisiji za delitev dohodka in OD, ki pripravi predloge za nadaljnjo aktivnost sindikata pri uresničevanju tega programa.

Konferenca OOS ugotovi tudi morebitne izostale odgovore ter zahteva od vodstva podjetja in OOS prizadetih TOZD, da neodgovorne posameznike obravnavajo v skladu z internimi akti o kršitvi delovne discipline (glej poglavje o odgovornosti delavca v sam. sporazumu o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu ter 8. in 10. sklep XI. seje DSP — 20. 3. 75).

2. Za kakovostno nagrajevanje po delu je neogibno (conditio sine qua non) imeti dober sporazum in pravilnike ter ostale akte: gospodarski načrt, metodologijo, normative, posamezne sklepe in druge akte kakor tudi zavzete odgovorne delavce pri uresničevanju le-teh

V času obravnave in sprejemanja aktov so OOS dolžne skupaj s samoupravnimi organi in vodstvi TOZD seznanjati delavce z njimi, da bi vplivali na zavestno sprejemanje aktov in s tem na njihovo samoupravno uresničevanje. S tem bi prešli pogosto prakso: neaktivnost pri sprejemanju, kritičnost in nespoštovanje pri uresničevanju že sprejetih samoupravnih aktov. Akti o OD morajo interesirati delavce.

Najkasneje **do 15. septembra** morajo biti sprejeti naslednji akti:

a) samoupravni sporazum o osnovah in merilih za pridobivanje dohodka in delitev OD,

b) gospodarski načrt za leto 1975, ki vsebuje tudi merila za delitev dohodka in osebnih dohodkov,

c) sklep o nadaljnji omejitvi nadur in sicer praviloma do največ 50 nadur mesečno ter le v izjemnih primerih — časovno, krajevno in po imenih delavcev omejeno število — za vsak primer s posebnim sklepom (15. sklep, 20. 3. 1975) DS TOZD odobreno največ 80 nadur mesečno,

č) pripravljen predlog normativov in akordnih cenikov s strani komercialne službe podjetja (sklep 4 c prve seje konference OOS, 14. 4. 1975 in zadolžitev glavnega direktorja).

Najkasneje **do 31. decembra** morajo biti vsaj pripravljeni predlogi za naslednje akte:

d) pravilnik o nagrajevanju delavcev po učinku. Pravilnik — kot sestavni del sporazuma pod a) se pripravi na podlagi predloga sistema akordiranja (v skladu s sklepom 2 f prve seje konference OOS, 3. 4. 1975),

e) pravilnik o nagrajevanju delavcev z osebnim ocenjevanjem,

f) pravilnik o nagrajevanju delavcev — organizatorjev proizvodnje to je anekse TOZD k 13. členu pravilnika, ki določa dodatna merila in kriterije,

g) izpopolnitev metodologije AODM in AOD v taki meri, da bi lahko uveljavili nove obračunske osnove z veljavnostjo najkasneje od 16. marca 1976 dalje, pri čemer je treba bodisi odpraviti ali vsaj bistveno ublažiti omejitve za dvig obračunskih osnov pri 25 % oziroma 50 %.

3. Poleg ugotovitve stanja (prva naloga) in uveljavitve ustreznih aktov (druga naloga) se je treba opredeliti v najkrajšem možnem času do naštetih in še drugih nalog:

a) uvesti interno obračunsko in kontrolno službo (12. sklep XI. seje DSP, 20. 3. 1975),

b) ukrepati v primeru, ko izplačani OD presegajo dovoljene po merilih delitve (podatki so objavljeni v obvestilih v analizi OD za čas I-VI 1975),

c) ne omogočiti izplačila OD po uspehu (dobička) kadar TOZD prekoračuje z APST določeno višino — v odstotku izraženo mejo neplačanih del,

č) pregledati vse akordne obračune in ugotoviti, če je bil obračunan višji odstotek »akordnega« obračuna kot 7,5 % v primerih, ko obračun ni temeljil na opravljenih in dokumentiranih količinah,

d) uskladiti presežke za OD po učinku med ročnimi in umskimi delavci (razlike smejo znašati največ 50 %),

g) zmanjšanje stroškov za (znižane) dnevnice, kilometrine, honorarje in druge podobne izdatke,

h) prehod izplačevanja mesečnih zaslužkov v gotovini na negotovinsko izpalčevanje prek hranilnih knjižic (prva točka APST in sindikalnega SAPST),

i) ukrepi za stabilizacijo.

NADALJEVANJE S 1. STRANI NADALJEVANJE S 1. STRANI NADALJEVANJE S 1.

nameniti za obnovo in prilagoditev standardov že obstoječih starejših domov.

2. Nadaljevati začeto akcijo, ki je bila podrobno obravnavana na ustanovni konferenci osnovnih organizacij sindikata Gradisa letos februarja v Kranjski gori. Gre predvsem za možnost pridobitve posojil in lokacij za gradnjo samskih domov.

3. V primerih, ko bi morali zaradi spoštovanja določila družbenega dogovora o razporejanju dohodka (UL SRS št. 7/75, 5. člen, točka 3) razporediti v sklad skupne porabe manj, kot potrebujemo, to je za 25 % manj, kot poraste dohodek, se more uporabiti določilo zadnjega odstavka 9. člena samoupravnega sporazuma v gradbeništvu, ki ureja to zadevo (glej tudi sklep št. 3 druge seje konference OOS GIP GRADIS z dne 16. 5. 1975).

Sindikat ne bo upošteval nobenih razlogov več

Iz vsega navedenega izhaja, da morajo OOS v vseh TOZD takoj pregledati potrebe po nastanitvenih zmogljivostih (postelje v samskih domovih), ki jih bodo potrebovale do leta 1977 in naprej. Potrebe morajo spoznati najkasneje do oktobra tega leta, ko se bo začel sestavljati GN - 76, s katerim si bo treba iz sredstev sklada skupne porabe zagotoviti zadostna sredstva v letu 1977.

Sindikat postavlja obravnavano vprašanje na dnevni red pred vse TOZD dovolj pravočasno in z vso resnostjo. Zato bo v vseh primerih, ko čez dobri dve leti ne bo možnosti za uresničitev — že itak zamujenih — določil samoupravnega sporazuma v gradbeništvu in družbenega dogovora o minimalnih standardih, zahteval, da se razpravlja in ukrepa proti odgovornim delavcem zavoljo kršenja samoupravnih predpisov.

Več kot trideset let po osvoboditvi bi pri reševanju najosnovnejšega problema — stanovanja naših delavcev — vsaka popustljivost pomenila nezaupnico in dvom v delovanje in obstoj sindikata v očeh naših delavcev!

Koliko se dotira sindikatu za njegovo delovanje?

Delovanje sindikata se omogoča tudi s pomočjo dotacije, ki jo vsako leto nameni kolektiv iz sredstev sklada skupne porabe. Vidimo, da ta sredstva predstavljajo nekaj manj kot štiri odstotke (letos 3.9 %, za drugo leto pa se planira 3,8 %). Tudi porast teh sredstev za 34 % je skoraj enak poprečnemu porastu za 36 %.

Zanimivi so podatki o tem, koliko znašajo te dotacije na člana sindikata v posamezni TOZD. Navajamo samo nekatere TOZD z najvišjimi in najnižjimi dotacijami — v dinarjih na člana:

Dotacija sindikatu, mladini

TOZD	ZR 1974	GN 1975	Indeks
Biro Ljubljana	652	943	145
LIO Škofja Loka	433	763	176
KO Ljubljana	508	732	144
OGP Ljubljana	599	600	100
Biro Maribor	714	577	81
poprečje	266	324	122
Celje	257	230	90
Nizke gradnje	183	208	114
Ljubljana	126	167	133
Koper	91	160	176
Jesenice	77	152	197

Razlike so velike in so rezultat različnih okoliščin: od pomanjkanja denarja do neaktivnih (premalo aktivnih) sindikalnih organizacij, ki »nimajo potreb« — razen za nekatere neizbežne izdatke (Dedek mraz, dan žena, morebiti za šport in izlet in podobno).

Ob tej priliki naj bi vsak izvršni odbor pregledal svojo delavnost skozi prizmo trošenja denarja, sekretariat konference OOS v Gradisu pa zbral podatke vseh organizacij.

Koliko sredstev potrošimo iz sklada skupne porabe?

Letos bomo iz sklada skupne porabe potrošili več kot tri milijarde starih dinarjev skupaj z dinarji iz stanovanjskega prispevka pa blizu štiri milijarde. Za prihodnje leto pa smo planirali samo iz sklada skupne porabe več kot štiri milijarde, medtem ko bomo še s stanovanjskimi dinarji (brez bančnih posojil in vlaganj posameznikov) presegli vsoto pet milijard starih dinarjev.

Poprečno na zaposlenega bomo letos potrošili na člana kolektiva 6,82 tisoč (novih) din, drugo leto pa predvidoma 8,46 tisoč din (blizu enega milijona starih dinarjev) ali 24 % več. Po posameznih TOZD kaže sliko naslednja preglednica — v tisoč din na člana:

Visoke indekse porasta so povzročila predvsem predvidena povečanja sredstev za izgradnjo samskih domov (Nizke gradnje, LIO, CEŽ in druge TOZD).

ZR 74	Rang GN 75	TOZD	PO ZR 74	Po GN 75	Indeks
13.	9.	Celje	5,35	9,06	169
8.	16.	Jesenice	6,00	5,17	86
14.	10.	Koper	4,34	6,80	157
6.	11.	Ljubljana	7,17	6,67	93
5.	7.	Ljubljana-okolica	7,37	9,95	135
2.	3.	Maribor	11,07	12,95	117
17.	17.	Nizke gradnje	1,61	3,77	234
7.	8.	Ravne	6,96	9,38	135
3.	6.	KO Ljubljana	10,96	10,24	93
16.	15.	KO Maribor	3,82	5,71	150
11.	2.	LIO Škofja Loka	5,66	14,06	248
4.	13.	OGP Ljubljana	8,76	6,00	69
9.	14.	SPO Ljubljana	5,98	5,89	99
15.	4.	CEŽ Ljubljana	3,99	11,04	277
10.	5.	Biro Ljubljana	5,87	10,47	178
1.	1.	Biro Maribor	21,14	23,08	109
12.	12.	Skupne službe	5,36	6,08	113
		Poprečje	6,82	8,46	124

Predvsem pa bi morali preveriti TOZD s podpoprečnimi, relativno nižjimi (indeks pod 100) in najnižjimi sredstvi sklada na člana kolektiva, pravilnost in zadostnost tonamenskih sredstev.

Od večjih postavk se končno podpoprečno povišujejo tudi sredstva za regres za letni dopust (indeks 128) in absolutno znižujejo sredstva za spominska darila in nagrade (indeks 98). Bržkone so enote za letošnje jubilejno leto Gradisa namenile nekaj več sredstev za nagrade, kot jih predvidevajo za drugo »normalno« leto 1976.

Med ostalimi izdatki zasledimo zgubo počitniških domov, izplačila odškodnin za poškodbe, razen denarne pomoči, izdatke za kulturne in športne potrebe članov kolektiva — kolikor niso vsebovani že v dotaciji sindikatu ter razni prispevki, provizije, takse in podobni stroški.

Ti izdatki se po predvidevanju GN 75 relativno znižujejo. Morda računamo s tem, da bomo imeli manj nepredvidenih izgub, poškodb, primerov socialnih in drugih neprilik ter raznih drugih stroškov. To bi bilo dobro. Manj koristno pa bi bilo zmanjševanje sredstev za kulturno in športno aktivnost naših članov — in to ne glede na gospodarske okoliščine, ki nas čakajo v prihodnjem letu.

Kako v prihodnje?

Prav na koncu bo prav, če rečemo še besedo o odvisnosti sredstev sklada skupne porabe od ustvarjenega dohodka. Lani so ta sredstva znašala 7,4 %, letos pa planiramo za trošenje v drugem letu le še 5,7 %. To je veliko relativno znižanje in to v letu 1975, ko se zmanjšan obseg in tudi s tem uspeh (dohodek) še ne bo tako občutno poslabšal, kot je moč predvideti za prihodnje leto. Sredstva sklada skupne porabe imajo zelo neposreden vpliv na nivo standarda naših delavcev, ne mnogo manj od osebnih dohodkov in prejemkov. Če vplivajo OD predvsem na osebni standard, vplivajo sredstva sklada skupne porabe (njih trošenje) predvsem na družbeni standard. Prav družbeni standard pa naj bi v naslednjih letih po programu razvoja do leta 1980 naraščal hitreje kot osebni standard.

Zato bodo morali delavci in seveda sindikat v TOZD pri sestavljanju gospodarskega načrta za leto 1976 — če ne že pri GN 75 oziroma ZR 75 (to je pri delitvi sredstev po zaključnem računu za leto 1975) — sodelovati v večji meri kot doslej, zlasti kadar se bo sestavljal plan, ki smo ga poimenovali plan trošenja sredstev sklada skupne porabe (5. 2. 15 1) in prav tako tedaj, ko se bodo ta sredstva tudi zares delila.

Stare Edo, 50-letnik

Ravno na dan osvoboditve, sicer šele leta 1947, je v naše podjetje prišel Edo Stare. Takrat je bilo naše največje gradbišče v Litostroju in ravno tam je bilo njegovo prvo delovno mesto pri nas. Na tem gradbišču je delalo približno tisoč ljudi, objekte pa so gradili do leta 1954.

»Na Litostroju sem bil najdlje, nobeno drugo gradbišče ni obstajalo toliko časa. Spominjam se, da so bili takrat na voljo za delo stari stroji, bilo je veliko popravil, medtem ko z delovno silo ni bilo veliko težav. Kasneje sem delal še na TE Brestanica, na Gospodarski zbornici, Rozeti I in Rozeti II v Šiški, delali pa smo tudi preskrbovalni center v Šiški. Od leta 1962 sem bil na gradbenem vodstvu Ljubljana referent za obrtniška dela in zadnjih šest let sem komercialni pomočnik direktorja enote.

Če primerjam sedaj to delo z operativo, moram reči, da je operativa sicer v redu, vendar si tam vedno v neki napetosti, res izredno dinamično delo je to. Sicer pa ima vsak poklic svoje dobre in slabe strani.

Ko se spominjam tistega Gradisa izpred dvajsetih let, moram reči, da je elika razlika s sedanjim. Takrat so bila velika gradbišča z množico ljudi, sedaj pa so še vedno velika gradbišča, samo z množico strojev.«

Edo Stare

Tudi naši obrati v bitko za stabilizacijo

Čeprav je poletni čas ponavadi rezerviran za počitek, kratek oddih in za priprave na novo delovno sezono, v gradbeništvu ni tako, saj v tem času delamo prav s »polno paro«. Letos pa so tudi v drugih delovnih organizacijah prav sredi poletja zavihali rokave, saj novi stabilizacijski ukrepi ne morejo čakati do jeseni. Posebno velja to za tiste v proizvodnji izdelkov, namenjenih tudi za mednarodno menjavo. Gradis se je seveda prav tako z vsemi silami vključil v splošno prizadevanje za stabilizacijo gospodarstva in ker imamo tudi mi nekaj temeljnih organizacij združenega dela, ki imajo industrijski način dela, smo se ustavili kar pri njih in jih vprašali, kako so se oni lotili uresničevanja najnovejših ukrepov izvršnega sveta.

JOŽKO REPŠE, direktor kovinskih obratov v Ljubljani, je stanje njihove TOZD prikazal takole:

»Naše delovne uspehe bi lahko primerjali sedaj s trenutnimi razmerami na tržišču. Dohodek naše TOZD hitreje raste kot vrednost proizvodnje. Stroški proizvodnje nam počasneje rastejo, vendar si iz tega ne delamo utvar, saj je znano, da se med letom stroški nikoliko toliko ne poračunajo, kot se naredi to na koncu leta. Potožimo lahko, da so preostra interna merila, na nas pa vpliva tudi povišanje cen. Končni uspeh je sicer dober, vendar zadostuje samo za pokrivanje obvez, ne pa tudi za razširjeno repodukcijo, zlasti ob predpostavki, da morajo Kovinski obrati plačevati za obratna sredstva do konca leta približno sto milijonov starih dinarjev.

Z vsem našim delom seveda ne bomo šli mimo našega gospodarskega načrta za leto 1975, moram pa reči, da sprejetje tega načrta šele sedaj, ko je jesen že tukaj, prav gotovo ni v ponos tako veliki in ugledni delovni organizaciji, kot je Gradis. Zato mislim, da je treba delilni instrumentarij temeljito analizirati in pripraviti še nova izhodišča ob pravem času — za leto 1976, da bomo lahko pregledali te zadeve in se tako še primerjali z ostalimi dejavnostmi v podjetju. li, koliko rabi na primer katera izmed dejavnosti za normalno poslovanje.

V času, ko je povsod ostra borba za stabilizacijo, tudi mi ne počivamo.

Vse naše nove nabave, predvsem za strojno opremo, preverimo, če obstaja finančno kritje. V tem moraš biti že kar pravi mojster, če hočeš slediti vsem predpisom. Delamo pa tudi na raziskavi tržišča, ker je potrebno že v prvi polovici septembra pripraviti proizvodni program za leto 1976 za vso opremo, ki jo izdelujemo. Poleg usmeritve proizvodnega programa izvajamo seveda tudi vse tekoče stabilizacijske ukrepe. Za prvo polletje smo temeljito pregledali naše gospodarsko stanje, ugotovili pomanjkljivosti in popravili ukrepe za odpravo teh pomanjkljivosti. Prav tako smo ocenili stanje samoupravnosti po sprejetju samoupravnih sporazumov ter po sklepih 4. seje predsedstva CK ZKJ in devete seje MK ZKJ Ljubljana Tu gre predvsem za samoupravne sporazume o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Izvajamo tudi akcijo za poživitev sprejetega akcijskega programa stabilizacije naše TOZD. Za naše kovinske obrate smo tudi pregledali trošenje skladov, poročilo in dopolnitve stabilizacijskega programa in določili način kontrole izvajanja. Pregledali smo tudi angažiranje in prevzetje novih del.

Iz pregleda izplačanih osebnih dohodkov smo ugotovili, da smo izplačali v obdobju januar — junij za 21,2 % več, kot pa je dovoljeno z ozirom na porast družbenega proizvoda. Družbeni proizvod je porasel za 55,6 %, osebni dohodki bi lahko porasli torej za 50 %. Naša naloga je, da pregledamo naše nagrajevanje. Drugi podatek kaže, da smo izplačali 15,4 % presežkov nad osnovami. Pri tem odpade 0,7 % na izplačilo organizatorjev proizvodnje za leto 1974, na akorde 3,7 % ali 189.790 din in 374.992 din osebna ocena. En podatek več, ki narekuje ureditev nagrajevanja.

Komercialna služba si bo morala tudi bolj prizadevati za izvoz (preko udeležbe na sejmih), da bi potem lahko uvažali rezervne dele. Prav tako imamo precej nalog za izboljšanje likvidnosti v naši TOZD. Tako je torej v Ljubljani. Kako pa je v Kovinskih obratih v Mariboru?

LUDVIK RIZMAL, direktor kovinskih obratov v Mariboru:

»Naša proizvodnja se deli pravzaprav v dve smeri. Prva je obrtniška dejavnost (za ketero je naročnik Gradis), v katero sodi krovstvo, ključavničarstvo, kleparstvo in remont. Pri tem je bila porast interne realizacije za 59 %, če primerjamo letošnje prvo polletje z lanskim. Delamo predvsem za mariborsko, celjsko in ravensko regijo. Ravno pri tej dejavnosti pa opažamo, da se dela ponavadi zavlecejo in prav pogresamo tipsko proizvodnjo, ki bi potem tudi pocenila izdelke in seveda bi bil čas njihovega izdelovanja veliko krajši.

Druga smer je strojegradnja. Sedaj smo v obdobju kompletiranja programa strojev za asfalt do 60 ton. Na leto pripravimo približno 10—12 garnitur teh strojev. To je pač količina, ki ustreza proizvodnji sedanje kadrovske in prostorske kapacitete. Delamo tudi na betonskem programu in sicer proizvajamo mešalnike za kovinske obrate v Ljubljani. Sedaj razmišljamo ravno o tem, da bi razvili nov tip — t. i. planetarni sistem. Pred sedanjim sistemom ima vrsto prednosti. Trenutno sodelujemo s Kovinskimi obrati v Ljubljani, z ZRMK in Elektroprojektom pri izdelavi maltarne, kupec pa je SGP »Cerknica«. Se ena zanimivost: S Kovinskimi obrati v Ljubljani in s komunalnim podjetjem v Ljubljani tečejo pogovori za izdelavo strojev za predelavo vseh vrst odpadkov.

Drugače pa je naša finančna situacija dobra, še boljša pa bo ob koncu leta. Naslednje leto bomo ugotavljali donodke po plačani realizaciji, zato moramo do konca leta izterjati vse terjatve.

Ko smo se lotili stabilizacijskih ukrepov smo ugotovili, da pri naši temeljni organizaciji ni bistvenih odklonov v negativno stran. Rast osebnih dohodkov je skladna s sprejetim samoupravnim sporazumom v gradbeništvu. Izplačilo OD uravnavamo z rastjo doseženega dohodka, ki mora rasti hitreje kot OD. Pač pa se naša TOZD v zadnjem času — ko nudi proizvedeno gradbeno mehanizacijo — srečuje s pojavi partikularizma pa tudi nacionalizma. So primeri, ko določene delovne organizacije uvažajo opremo naše proizvodnje iz čisto nekih ozkih interesov. Če upoštevamo, da je naša TOZD z lastno prizadevnostjo in z dobro izbranim programom uspela izdelati opremo za poizvodnjo asfalta, ki je na zapadnoevropski višini, glede kvalitete, po ceni pa precej nižja, je to zgovoren dokaz, da so takšne odločitve nekaterih kupcev še kako škodljive za naše gospodarstvo.

Kar zadeva trošenje sredstev skupne porabe in splošne porabe smo le-ta namenjali v skladu s planiranimi sredstvi in v skladu z doseženimi finančnimi rezultati poslovanja. Pri tem smo pazili, da sredstva skupne in splošne porabe nismo povečevali na škodo sredstev poslovnega sklada. Na podlagi dogovora sodelujemo z gradbenimi TOZD na področju Maribora pri gradnji samskega doma. Naša udeležba pri tej gradnji je predvidena za 100 ležišč, kar zahteva našim zahtevam in potrebam.«

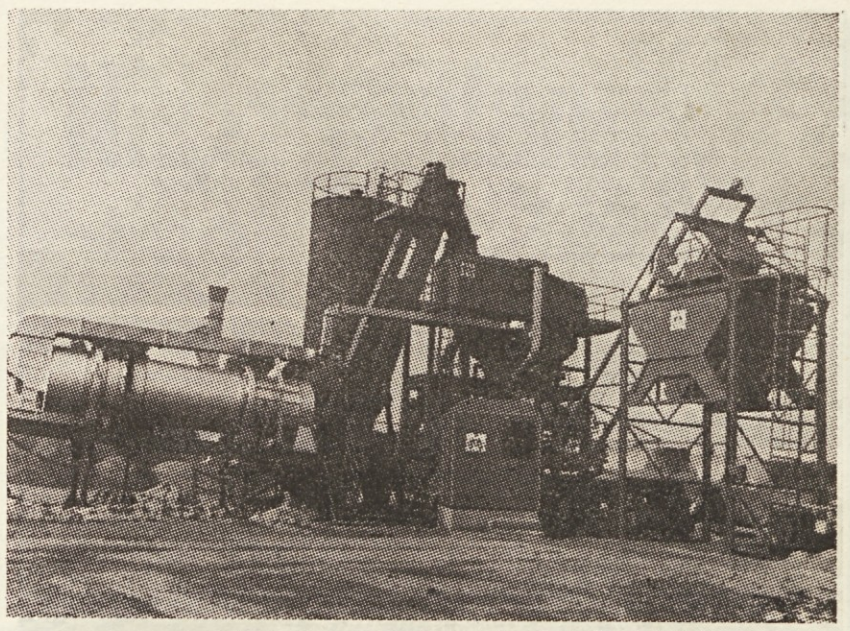

Asfaltna baza AB 4 je izdelana po sistemu firme Wibau, delajo pa jo kovinski obrati v Mariboru

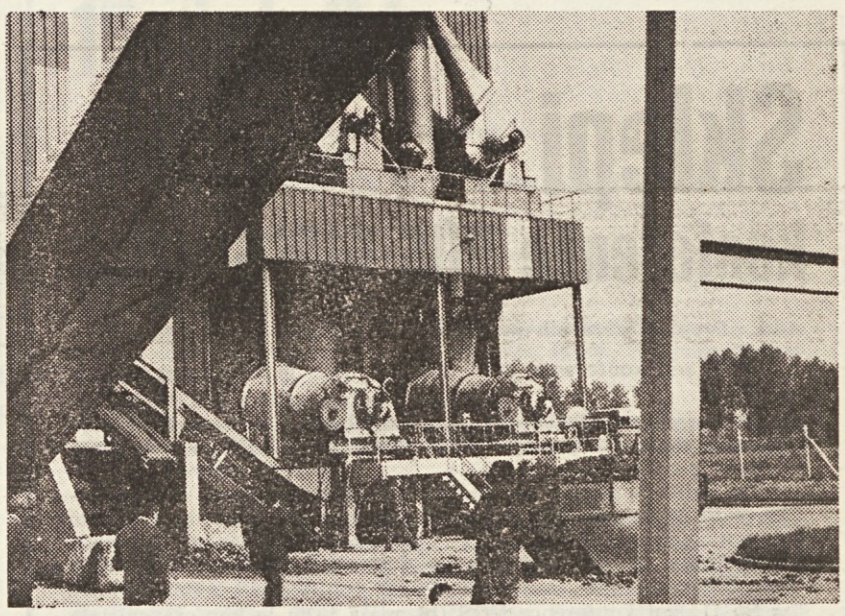

Tak je stroj za predelavo odpadkov, že postavljen v Franciji, ki ga bodo najbrž izdelovali tudi v Mariborskih kovinskih obratih

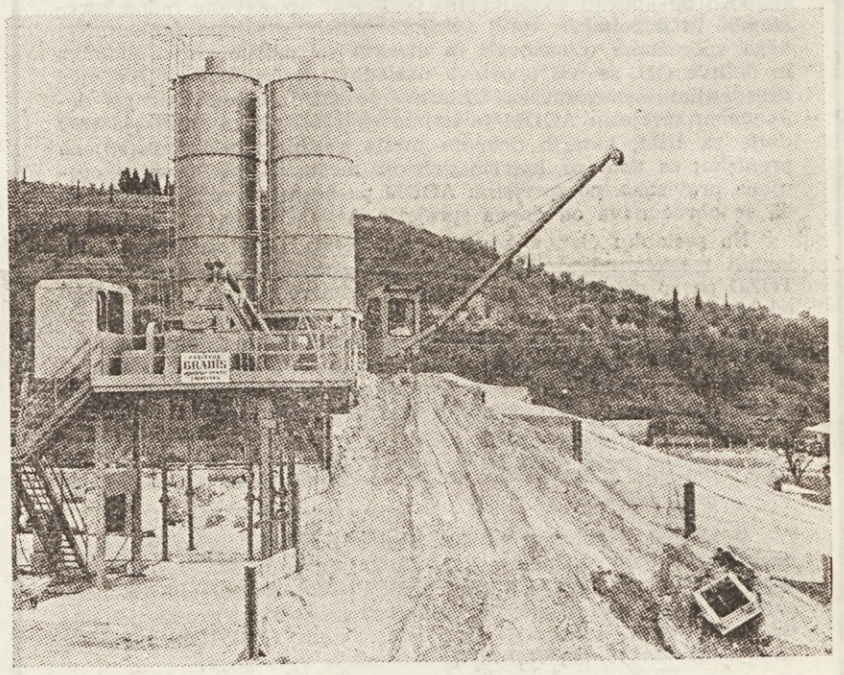

Prevozna betonarna PB — 15 lahko pripravi do 15m³ svežega betona

Betonarna SB — 500, ki tudi na gradbišču v Krškem dobro služi svojemu namenu

Naši jubilanti

10-letniki

TOZD GE CELJE:
Murakezi Anton, Šabič Islam, Vršič Karel, Vešligaj Branko, Polanec Ivan, Horvat Ljudevit, Radivojevič Negoslav.

TOZD GE JESENICE:
Ilijev Zlata, Kneževič Mladjen, Hevčuk Jaroslav, Hasanec Ivan, Jovanovič Borivoj, Miljkovič Rajko, Ravlič Ivo, Stanojevič Miodrag.

TOZD GE KOPER:
Džehverovič Hasan, Hajdinjak Djuro, Mihič Božidar, Povrženič Drago.

TOZD GE LJUBLJANA:
Dragosavljevič Rajko, Galinec Martin, Gudlin Pavel, Jovič Ljubo, Mujkanovič Rifet, Požar Andrej, Praštalo Djuro, Žmavc Franc.

TOZD GE LJUBLJANA OKOLICA:
Agič Nurija, Balaban Pero, Bratun Ivan, Burnik ing. Niko, Hajdarevič Zuhdija, Hodžič Jusuf, Kovačič Ivan.

TOZD GE MARIBOR :
Arklinič Stanko, Novak Jože, Onič Jožef, Primožič Branko, Vinkovič Ivan, Stražišar Stane, Hrnčič Slavko, Bratuša Franc, Kuhar Viktor.

TOZD GE NIZKE GRADNJE MARIBOR:
Alija Ali, Čeh Franc, Došen Milan, Filipovič Ilija, Hrženjak Vinko, Klančar Franc, Kotolenko Franjo, Kraner Ferdo, Krmek Alojz, Lašič Zvonko, Lorbek Anton, Macan Josip, Majcen Avgust, Mešič Fezo, Mijatovič Jovan, Pogelšek Zvonko, Ranulič Smajo, Fekedin Drago, Stjepanovič Marko, Šabič Huso, Vidmajer Franc, Vogrinec Alojz.

TOZD GE RAVNE:
Bališ Edvard, Grubelnik Franc, Hercog ing. Janez, Sinkovič Ivan, Turk Franc, Vamlek Karel, Vinko Martin.

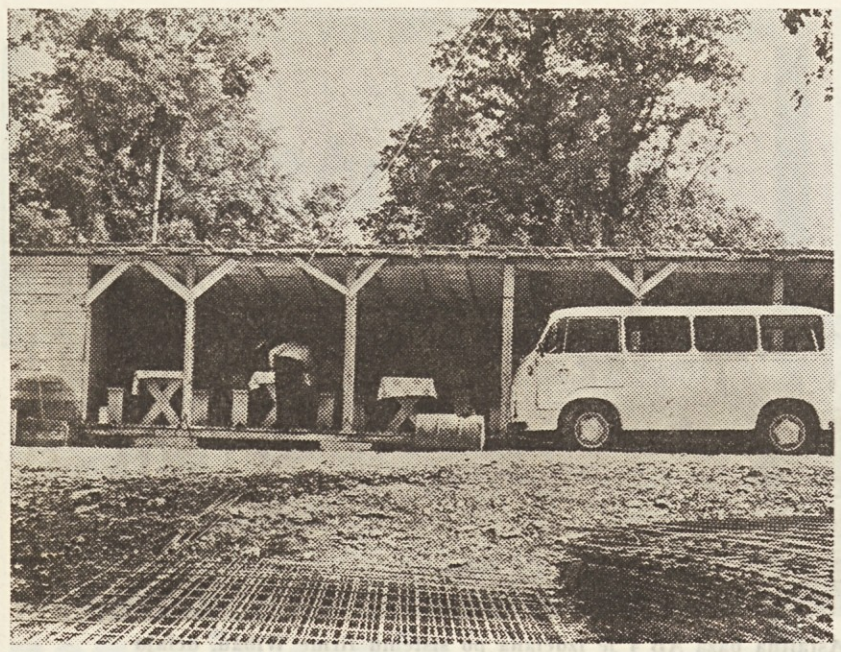

Hrano za gradbišče v Červarju dovažajo, zato so si delavci prijetno uredili jedilnico

Sklepi
konference OOS GIP Gradis

Ad 1. *Pregled izvršenih in neizvršenih sklepov prejšnjih sej:*

Na I. seji konference OOS GIP GRADIS je bil sprejet naslednji sklep:

»Komercialna služba pri skupnih službah še vedno ni dala odgovora glede akordiranja; potrebno jo je vključiti v dosedanje priprave sistema akordiranja.«

Do sedaj ta služba na področju akordiranja še ni storila veliko, zato jo je potrebno ponovno opozoriti, da se vključijo v to delo.

Obvestilo o teh pripravah bo dobil tudi glavni direktor inž. Hugo Keržan.

Na II. seji konference OOS (16. maja 1975) je konferenca dala naslednje priporočilo (glede stanja urejanja problematike delitve OD):

»Ko bo končan usklajevalni postopek, upoštevane razne spremembe in dopolnitve, torej sprejeta AODM v sklopu samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za pridobivanje dohodka in delitve OD, se naj upošteva naslednje: morebitne razlike med dosedanjimi osnovami za izplačevanje OD in osnovami po dokončnem sprejetju AODM se naj bi izplačale od 15. januarja 1975 dalje za tiste, katerih delovna mesta so bila prvotno ocenjena prenizko; za tiste pa, katerih delovna mesta so bila prvotno ocenjena previsoko, po sprejemu AODM pa bo ocena nižja, naj velja, da se obračunava od dneva sprejetja AODM dalje.«

Na sestanku članov komisij za AODM in sistematizacijo delovnih mest, predsednikov teh komisij na TOZD in kadrovikov TOZD pa so sklenili, da naj bi nove ocenitve DM veljale (za vse) od 16. 8. 1975 dalje.

Na seji konference OOS GIP GRADIS LJUBLJANA so delegati sklenili, da predlagajo delavskemu svetu podjetja v obravnavo obe alternativi in člani delavskega sveta podjetja naj preudarijo, katera je bolj ustrezna in sprejemljiva.

Ad 2. *Poročilo o izvajanju programa sindikata s področja nagrajevanja:*

V akcijskem programu sindikata s področja nagrajevanja je ena izmed nalog ugotovitev dejanskega stanja o kakovosti in obsegu nagrajevanja po rezultatih dela. Prisotni so sklenili, da bodo kljub že prejšnjim pismenim zahtevam osnovne organizacije sindikata še enkrat zahtevale od vodstev svojih TOZD, naj odgovore najkasneje do 10. septembra na naslednja vprašanja:

1. Kakšno je stanje glede kakovosti in obsega nagrajevanja po normativih (po rezultatih dela)?
2. Kateri ukrepi se bodo sprejeli, da se bo izboljšala kakovost in obseg nagrajevanja po delu?
3. Kdo osebno in do kdaj bo predvidene ukrepe pripravil?

Izvršni odbori OOS bodo odgovore poslali konferenci OOS, oziroma sekretarju, ta bo odgovore obravnavala in dostavila svoji komisiji za delitev dohodka in osebnih dohodkov, ki bo pripravila predloge za aktivnost sindikata pri uresničevanju tega programa. Izostali odgovori bodo pomenili kršitev delovne discipline.

Prisotni so se strinjali tudi glede ostalih točk poročila o izvajanju programa sindikata s področja nagrajevanja in sklenili, da morajo biti do 15. septembra sprejeti naslednji akti:

a) samoupravni sporazum o osnovah in merilih za pridobivanje dohodka in delitev OD,

b) gospodarski načrt za leto 1975, ki vsebuje tudi merila za delitev dohodka in osebnih dohodkov,

c) sklep o nadaljnji omejitvi nadur in sicer praviloma do največ 50 nadur mesečno ter le v izjemnih primerih — časovno, krajevno in po imenih delavcev omejeno število — za vsak primer s posebnim sklepom (15. sklep, 20. 3. 1975) DS TOZD odobreno največ 80 nadur mesečno,

č) pripravljen predlog normativov in akordnih cenikov s strani komercialne službe podjetja (sklep 4 c prve seje konference OOS, 14 4. 1975 in zadolžitev glavnega direktorja).

Glede sklepa o omejitvi nadur pa so prisotni menili, da bi bilo potrebno delavski svet podjetja opozoriti, da čimprej reši, kako bodo obravnavali nadure, ki jih dosegajo na gradbišču v Krškem, saj morajo delavci večkrat delati tudi v soboto in nedeljo, nadur preko limite pa ne dobijo plačanih.

Predloge dopolnil k samoupravnemu sporazumu o osnovah in merilih za pridobivanje dohodka in delitve osebnih dohodkov so prisotni načelno sprejeli, dodali pa so še nekaj popravkov:

— v 17. členu tega sporazuma se naj bi pravilno glasil stavek:

»V primeru, da ima TOZD izgubo ali je negativna, imenuje glavni direktor . . .«

— zadnji odstavek 19. člena naj bi se glasil:

»Najnižji osebni dohodek delavca je lahko tudi višji od določila v prejšnjem odstavku, če to določijo delavci v TOZD na zborih.«

— v 26. členu bi se zadnji del glasil takole:

»Tako določena vrednost točke za obračunsko osnovo je akontacijska. Vrednost točke je izražena v bruto dinarjih (parah) na uro.

(nadaljevanje na 5. strani)

Alkohol in darovanje krvi

Koordinacijski odbor klubov zdravljenih alkoholikov za severovzhodno Slovenijo nam je med drugim pisal sledeče: Na zadnji seji smo se med drugim pogovarjali o dajanju alkoholnih pijač krvodajacem. Nekateri zdravljeni alkoholiki-krvodajalci so opisovali, kako se je iz tega kozarčka ruma nadaljevalo pitje v bližnji gostilni do pozne noči. Ponovno imamo primer recidiva alkoholika, ki je dalje časa abstiniral in storil prvi recidiv ob krvodajalski akciji, nakar seveda ni več abstiniral. Eden od zdravljenih alkoholikov je izjavil da je dal kri zaradi prostega dneva in priložnosti, da je lahko pil . . . Boriti se moramo proti miselnosti, ki vlada v naših krajih, češ, da brez alkoholnih pijač ob raznih priložnostih ne gre. V SR Sloveniji je preko 80.000 alkoholikov, ki so doma asocialni mrcvarijo žene in otroke, pri vsem tem pa mislijo o sebi, da so nasploh dobri ljudje, ki pijejo pač »za potrebno«. Alkoholik se bori z vsemi sredstvi proti predsodku, da brez alkoholnih pijač ne more živeti, zanje je dober vsak izgovor, samo da ima razlog za uživanje alkoholnih pijač . . Nekatere bolnišnice (Slov. Gradec, Ptuj) ne dajejo krvodajalcem alkoholnih pijač . . . in ne opažajo upada števila krvodajalcev.

Res je: tudi Rdeči križ se programsko bori proti alkoholizmu se zavzema za zdravljenje alkoholikov in za pomoč njihovim družinam. Ker očitajo našemu oddelku, Rdečemu križu in zdravstvenim delavcem, da točimo alkoholne pijače, sem po zadolžitvi krvodajalske komisije in kot zdravstveni delavec moral podati naše mišljenje Povedati moram, da pristno vino po darovanju krvi ni namenjeno kot pijača, kakor nekateri mislijo, ki »daje zopet moči«, ampak deluje prav nasprotno temu, kar želimo doseči. Problematika alkoholizma je nenehno na dnevnem redu na sejah RK o njem razpravljajo zdravniki in laiki, socialni delavci, sociologi, pedagogi, pravniki ekonomisti in vsi ki imajo posla z alkoholiki in s posledicami alkoholizma, o njem razpravljajo tudi svojci v nesrečnih družinah, ki trpijo zaradi tega, ker se je član njihove družine predal uživanju alkoholnih pijač. Tudi v Mariboru imamo štiri društva zdravljenih alkoholikov, ki se shajajo v prostorih Rdečega križa v Ul. Pariške komune 13, v TAM, v streznitveni postaji sodišča, na oddelku za socialno in zdrav. varstvo. Često se nam zdravstvenim delavcem očita, da ne storimo dovolj, da bi nesrečne alkoholike iztrgali iz krempljev alkohola. Zdi se nam pa, da mnogi naše opomine nehote in hote preslišijo, jih ignorirajo ali pa jim ne prisojajo važnosti, kakor jim dejansko gredo, izhajajoč pač iz bojazni, da bodo ob spoznanjo kvarnega delovanja alkohola le morali pitje opustiti, morda celo nehati tudi kaditi.

Alkohol takoj po pitju preide v telesne sokove: v prvi uri se resorbira 50 do 70 %, po poldrugi uri 70 do 90 %, po dveh urah pa vsa zaužita količina alkohola Njegovo izločanje pa je dokaj počasnejše. manjše količine alkohola se izločajo v 6 do 12 urah, celotna pa v 24 urah, saj na uro izgoreva le 0,02 do 0,03 % ali 5 do 10 g alkohola. Alkohol s svojim direktnim toksičnim (strupenim) učinkom okvarja srce, širi krvne žile v koži in možganih, zaradi česar telesna toplota hitreje prehaja na periferijo, zavoljo tega opiti ljudje po prvotnem občutku toplote na hladnem hitreje zmrznejo. Alkohol je strup za živce, ki delujejo kvarno na centralni živčni sistem. torej na možgane, alkohol spočetka poživlja, daje občutek smelosti, veselosti, hrabrosti ali pa tudi žalosti in potrtosti, pospeši delovanje srca, povzroča sprva duševno agilnost in živahnost, nato pričenja delovati vedno škodljiveje in zmanjša narkotično kontrolo višjih možganskih centrov nad našimi dejanji, ko pričenja postajati opit človek v izražanju surov, nepremišljen. drzen, negotov v kretnjah in se neha zavedati svojih dejanj. Kot posledica tega stanja so najrazličnejša kazniva dejanja prav zaradi tega, ker odpove sleherna kritičnost, pažnja, dojemanje in miselna koncentracije. Naslednja faza je paraliza ožilja in se pojavljajo psihična stanja ter okvare motorike s težkim dihanjem, padcem krvnega tlaka in utripa, s perifernim pomodrenjem, bruhanjem, nekontroliranim uhajanjem blata in urina ter s komo, z akutnim popuščanjem vseh vitalnih centrov, zaradi česar nastopi smrt.

Ugotovljeni alkoholizem pri kazenskih dejanjih običajno ni olajševalna okolnost glede na dejstvo, da je bil opit pred tem trezen in da je kot tak lahko dojel kazensko odgovornost za dejanja, ki bi jih storil kot pijan.

Alkohol okvarja tudi celo vrsto organov: v požiralniku in želodcu povzroča kataralne spremembe, ki povzročajo najprej povečanje kisline s pekočino v želodcu, kolcanje, krče, pozneje pa pomanjkanje kisline s slabostjo zaradi uničenih želodčnih žlez z vsemi posledicami kot so bruhanje, pomanjkanje teka, driska, splošnim slabljenjem in hujšanjem, na nazadnje tudi zato, ker alkoholiki manj jedo, pa še ta hrana se zaradi vnetja sluznic povsem ne prebavi. K temu se pridružujejo še jetrne okvare od začetne zamaščenosti do ciroze, ki lahko privede do začasnega navideznega porasta telesne teže, ko se nabira tekočina v trebuhu kot alarmantni znak preteče smrti Temu se pridružijo spremembe trebušne slinovke, okvare srca, zvišanje krvnega pritiska, ki se že sam po sebi lahko konča smrtno. Pojavljajo se živčne okvare, delno tudi radi pomanjkanja vitaminov, zavoljo slabe prehrane z drhtenjem rok, jezika, ustnic, s krči, z delno paralizo določenih živaev, z impotenco in še in še Od spremembe duševnih lastnosti naj navedem le nekatere, ki jih sicer že dobro poznamo in po katerih človek človeka kaj kmalu upravičeno opredeli med kroničnega alkoholika, ki je večkrat znan kot »prijeten« sogovornik, šaljivec v družbi, vendar skrajno osoren v družbi, do svojcev pa tudi do prijateljev, znan po nezanesljivosti, brezčutnosti. razdražljivosti in surovosti Kronični alkoholik je egocentričen, nezaupen do svojih najbližjih, ne pozna pa meje zaupljivosti nasproti svojim sopivcem, ko odprto razgalja zakonsko seksualno življenje, ko ne presoja meje dovoljenega in nedovoljenega nasproti svoji okolici. Alkoholiku je glavna skrb alkohol, za katerega se je pripravljen prodati na ta ali oni način. Iz tega seveda izhajajo delikti seksualne narave z otroki, homoseksualnosti, pa tudi če je to samo v obliki objemanja in poljubljanja pijancev med seboj. Sčasoma prehaja kronični alkoholik v obdobje praznega govoričenja, kletvic, obrekovanja, ki pogostoma lahko oškoduje nedolžne ljudi in pohujšuje otroke in mladino. Alkoholik sčasoma duševno propade, pojavljajo se psihoze s halucinacijami, ko ga mučijo prividi. Vsebolj pa nastajajo take organske in duševne spremembe ter okvare, ki se, v kolikor takoj ne opusti pitja alkohola in se ne prične temeljito in energično zdraviti, ne morejo več ozdraviti. Delirium tremens z zoženjem zavesti, nemirom, s popolno časovno in prostorno neorientiranostjo muči alkoholika; vidi kače, podgane, miši, netopirje, ipd. pogosto ga spremljajo visoke temperature in drugi simptoni, ki kaj hitro nezdravljene pripeljejo v smrt.

Prav gotovo sem o tej brutani bolezni in nepotrebni in škodljivi razvadi napisal premalo, glede na to, ker lahko vsakdo z lastnimi očmi vidi v svoji okolici vsega še več. Pa tudi tam, kjer človek ni alkoholik, lahko enkratno prekomerno pitje povzroča nepopravljive konfliktne situacije.

Nekateri nas dolžijo, da krvodajalska služba in RK na oddelku za transfuziologijo in imunohematologijo naše bolnišnice po darovanju krvi daje alkoholne pijače, kar so na primer na Zavodu za transfuzijo krvi v Ljubljani, v Celju. v Ptuju, v Izoli in drugod že opustili, očitajo nam, da vzgajamo k pijančevanju in da nekateri darovalci oddajajo svojo kri le zato, ker jim dajemo alkoholne pijače. K tem očitkom tole: Darovalci krvi so nam tako dragi, da zanje storimo vse kar imamo za pošteno, prav in dobro. Semkaj vsekakor sodi naša strokovna skrb, da nam nihče ne more oporekati, da okvarjamo telesno in duševno zdravje darovalca z običajnim alkoholnim obrokom, ki ga nihče ni dolžan popiti. Mnogi se bojijo, da bomo s prenehanjem točenja alkohola (ruma in konjaka) izgubili številne darovalce. Mislim in prepričan sem, da je ta napoved presubjektivna, zelo ozka, premogleda, da celo žaljiva za one prave darovalce krvi, ki so brezpogojno, pa tudi po prenehanju postrežbe z alkoholnimi pijačami voljni pomagati sočloveku, da bi mu s krvjo rešili in ohranili zdravje, ter ga usposobili za nadaljnje življenje Cena izostajanja od krvodajalskih akcij bi bila prevelika. Zaradi šilca konjaka ali ruma nihče ne bo žrtvoval življenja sočloveka. ker bi tako izostajanje od krvodajalskih akcij pomenilo tako veliko tveganje, ki ga neuvedeni v pomen in smisel krvodajalske akcije niti ne more presoditi. Skoraj neverjetno se nam zdi da bi kateri naših krvodajalcev izostajal s krvodajalskih akcij zaradi tega, ker mu želimo dobro, ker ne želimo, da bi se predal alkoholizmu in propadel.

Povedal sem svoje mnenje v prepričanju da nam bodo naši zvesti darovalci krvi, kot že vsa leta poprej, stali ob strani tudi v naprej, pomagali našim bolnikom, ponesrečencem in novorojenčkom in da se bodo do konca februarja v svojih kolektivih dogovorili s svojimi krvodajalskimi referenti in organi Rdečega križa o tem, ali naj točenje alkohola s 1. marcem 1975 na našem oddelku po darovanju krvi v smislu samozaščite pred sovražnikom-alkoholom opustimo ali ne. Predvidevam, in pričakujem jasno opredelitev vsakomur v korist, s tem, da se bomo odrekli alkoholu, s čemer bomo zadali udarec vsem očitkom.

Ne! Nas navaja k darovanju krvi nesebična humanost in želja pomagati sočloveku pod geslom: »Danes jaz tebi, jutri ti meni«.

prim. dr. EDVARD GLASER

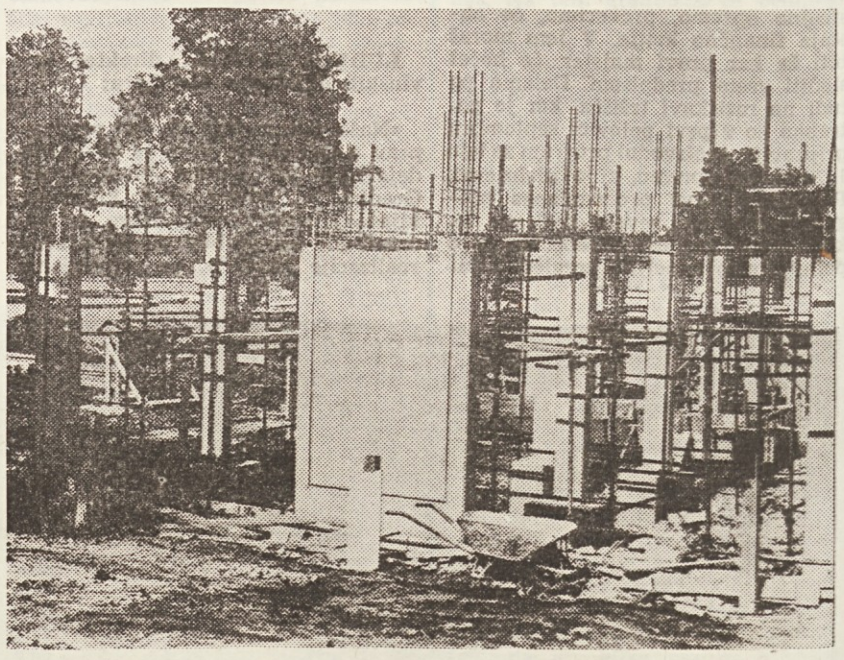

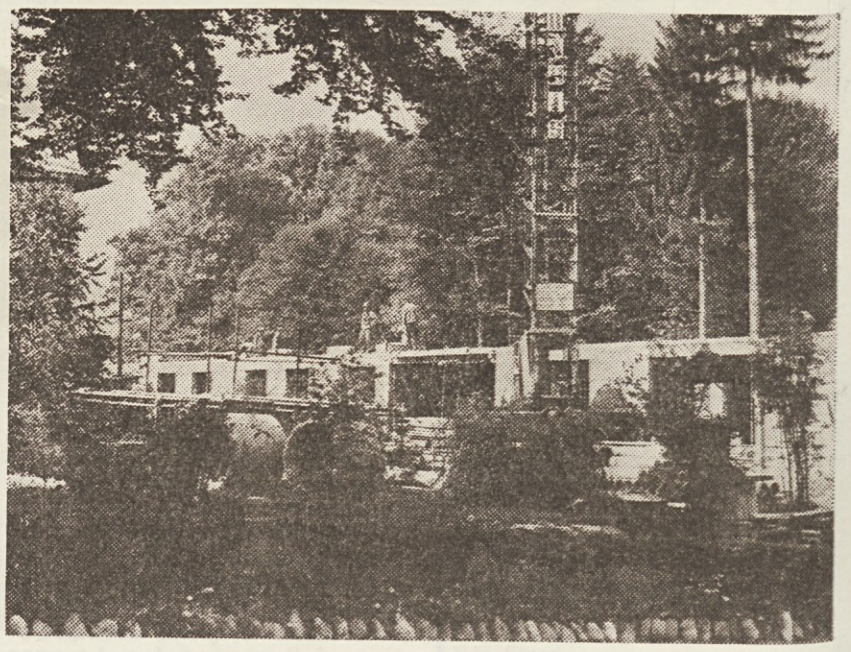

Prizidek ob Škofjeloškem domu učencev bo že letos sprejel prve učence

Kako letujejo naši delavci?

Dušan Zavornik, gradbeni tehnik, Ljubljana-okolica: »Deset dni mojih počitnic sem preživel prijetno in moram reči, da tudi zelo nenavadno. Bil sem preživel prijetno inen lovcu na jugoslovanskem zletu tabornikov. Kopanja smo imeli več kot preveč, saj smo zaradi močnega deževja imeli kar lepo poplavo v taboru. Izkopati smo morali jarke okoli šotorov in tako tudi na dopustu nisem izgubil stika z gradbeniškim delom.«

Geza Cipot, delovodja, Ljubljana-okolica: »Bil sem v našem počitniškem domu na Pohorju in tam mi je bilo res lepo. Imam namreč raje počitnice v hribih kot pa na morju. Drugače je hrana v domu odlična, postrežba tudi in zelo domačno je tam. Imel sem srečo tudi z vremenom, tako da sem odnesel najlepše vtise s Pohorja.«

Ivan Rotman, vodja separacije v Novih Jaršah: »Bil sem v Ankaranu in vse je bilo perfektno organizirano: hrana, prenočišče in podobno. Bil sem tudi že v Poreču in če letos primerjam, ne opazim prav nobene razlike med pogoji bivanja. V Ankaranu si človek res lahko odpočije. Na voljo ima kopališče, sprehode po lepem vrtu, predvsem pa mir.«

Dušan Zavornik in Geza Cipot

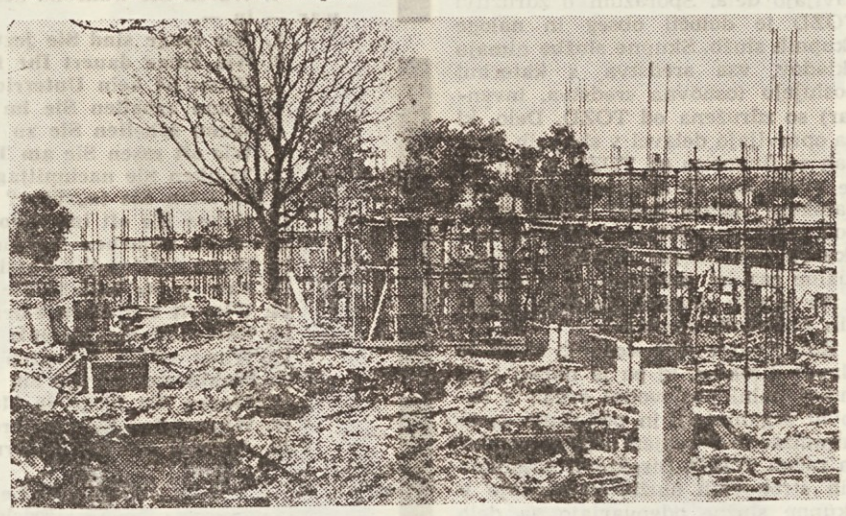

Tudi morje bo v novem naselju v Červarju prav tako blizu kot v Ankaranu ali Poreču

NADALJEVANJE S 4. STRANI NADALJEVANJE S

SKLEPI...

Vrednost točke se lahko spremeni tudi med letom (na podlagi analitičnega izračuna, izhajajočega iz doseženega dohodka, in priporočilnega sklepa DSP).

Vrednost točke navzdol lahko spremeni TOZD sama, vrednost točke navzgor pa se lahko spremeni samo z dogovorom med vsemi TOZD.

Pri tezah za pravilnik o nagrajevanju delavcev po učinku so prisotni dodali še naslednje:

»Posebne nagrade za predčasno opravljeno delo ali izdelan izdelek se lahko izplačajo na podlagi sklepa DS TOZD za vse tiste deavce in na osnovo, s katero so sodelovali pri takem delu. Nagrada sme znašati do 10 % osnove. Del nagrade se mora obvezno izplačati delavcem (tudi organizatorjem proizvodnje), kadar naročnik zaradi določila pogodbe ali zaradi drugih razlogov plača nagrado organizaciji združenega dela.

DS TOZD lahko sklene v obratnih primerih, ko mora zaradi zakasnitve del organizacija plačati penale, da se del penala poravna iz akontacij na osebne dohodke delavcev, ki so sodelovali pri takih delih.

Velikost nagrade in penala, ki odpade na posameznega delavca, je lahko odvisna od velikosti njegove akontacije na osebni dohodek, praviloma pa od velikosti njegovih odgovornosti (zmnožek točk zahteve B iz AODM in opravljenih ur pri obravnavanih delih).

Ad 3. *Informacija o gospodarskem načrtu za leto 1975 ter analiza poslovanja za prvo polletje 1975:*

Na seji konference so se prisotni dogovorili, da bo potrebno narediti iz gospodarskega načrta za vsako TOZD kratek izvleček, v pomoč pri tem pa jim bodo na skupnih službah pripravili nekaj osnovnih izhodišč. DS na TOZD bo potem izbral skupino ljudi, ki bo pripravila terminski plan zborov, pri tem pa bo sodelovala tudi vsaka OOS. O tem delu se bodo vodili zapisniki.

Po pregledu poslovanja Gradisa v prvem polletju so prisotni sklenili, da se je treba pri gospodarjenju strogo držati meril resolucije o stabilizacijskih ukrepih. Pri tem moramo upoštevati, da je treba nujno povečati dohodek delovne organizacije ali pa bomo primorani zniževati osebne dohodke.

Ad 4. *Obravnava in sprejem poslovnika konference OOS GIP GRADIS:*

Poslovnik je bil sprejet.

Ad 5. *Razno:*

a) Za prosto delovno mesto poklicnega sekretarja konference OOS GIP GRADIS se je prijavil Valter Masten, zaposlen kot VK delavec v Kovinskih obratih v Mariboru. Ima že dolgoletne izkušnje v družbenopolitičnem delu, končal pa je tudi srednjo politično delo. Prisotni so menili, da ima omenjeni vse kvalitete, ki jih zahteva delovno mesto sekretarja in soglasno so potrdili njegovo prijavo.

b) Za nabavo fotografij letošnjih športnih iger gradbincev Slovenije so delegati odobrili 700 din.

Cevi za odre hranijo vzorno zložene

Ali so naši delavci...

(nadaljevanje s 1. strani)

Informacije morajo biti vedno predvidene posamezni izobrazbeni kategoriji primerno. Ker nas je razumljivost informacij zanimala, smo anketirance vprašali, če so razumljivo obveščeni o delu in sklepih DS. 85,3 % anketirancev je odgovorilo z da, 8,5 % z ne, 6,2 % pa jih ni odgovorilo.

Edino med skupinovodji je procent tistih, ki trdijo, da niso razumljivo obveščeni o delu in sklepih DS nekoliko višji in znaša 17,4 %.

Zanimalo nas je tudi v koliki meri so anketiranci pred sejo delavskega sveta v TOZD informirani o čem bodo razpravljali. Spodnji odgovori nam kažejo stopnjo informiranosti:

a — nikoli 2,6 %
d — vedno sem obveščen 27,0 %
c — včasih 45,9 %
b — redkokdaj 18,6 %
e — ni odgovorilo 5,5 %

Kot vidimo je vnaprejšnja obveščenost o tem o čem bo razpravljal delavski svet znatno nižja. Vnaprejšnja obveščenost pa je nezadovoljiva zato, ker se organi delavskega sveta oziroma izvoljeni delegati pred sejami premalo posvetujejo z delavci o tem kako naj odločajo. Ker 34,8 % anketirancev trdi, da se člani delavskega sveta z njimi nikoli ali redkokdaj posvetujejo.

Čeprav v analizi nismo zajeli številne vidike informiranja in načine pretakanja informacij, po komunikacijskih kanalih, nam vendar podatki v grobem kažejo, da so anketiranci zadovoljivo informirani, v jeziku, ki jim je razumljiv.

Reki in misli

Moralisti so tisti, ki se praskajo tam, kjer jih ne srbi.

*

Mnogo ljudi z glavo samo prikimava, nikdar pa ne misli z njo.

*

Cilj vsake ženske je — narediti iz moža to, kar je pred poroko govoril, da je.

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tehnični urednik Matija Krnc. Tisk tiskarna Tone Tomšič v Ljubljani — Izhaja mesečno

Naši jubilanti

KO LJUBLJANA:
Kumza Štefan, Luzar Alojz, Penezič Željko, Slaviček Štefan, Semič Mehmed, Turha Drago, Zupančič Franc.

KO MARIBOR:
Stražišar Anton, Juras Ivan, Poharič Konrad, Šerc Ivan, Ftič Franjo.

LIO ŠKOFJA LOKA:
Cmrečki Ivan, Debeljak Franc, Demšar Janez, Foder Marjan, Hoblaj Anton, Krmelj Vinko, Tavčar Jože, Vekič Borok.

OGP LJUBLJANA:
Kukec Josip, Pleša Milan, Sirar Stevo, Vadas Stjepan.

SPO LJUBLJANA:
Gerkšič Peter, Kardoš Stjepan, Selakovič Čedo, Stanonik Anton.

ŽELEZOKRIVNICA:
Novakovič Mladen.

SKUPNE SLUŽBE:
Horvat Marija, Potrpin Vida, Rihtar Andreja, Zupančič Majda, Markuš Roman, Mujič Ismet.

15-letniki

TOZD GE CELJE:
Murk Štefan, Petrovič Štefan, Vuk Anton.

TOZD GE JESENICE:
Fajfar Marija, Jelečnik Marija, Kočar Alfonz, Makovec Janez, Laborec Stjepan.

TOZD GE KOPER:
Bažec Slavko, Bohar Janez, Jakominič Mila, Slabe Pepca, Valčič Valent, Vidovič Drago.

TOZD GE LJUBLJANA:
Korpar Dragutin, Mahič Salih, Miškovič Vujadin, Novak Ivan, Pajtak Andrija, Pepelnik Mihael, Slaviček Jakob, Šengulja Franjo, Žalič Suljo.

TOZD GE LJUBLJANA OKOLICA:
Corel Bogomila, Gašperlin Anton, Hotič Ibro, Kožanjič Ramiz, Kukavica Marija, Merdanovič Salih, Njegovec Franjo, Srdinšek Marija, Suvajac Novak.

TOZD GE MARIBOR:
Brtinič Pavel, Cigula Janez, Černko Bogomir, Gačnik ing. Franc, Gomboc Marija, Harl Genovefa, Jesenko Nada, Kovač Stjepan, Kovačič Ivan, Krajnc Franc, Kranjc Vladimir, Latin Valentin, Leskovar Anton, Loga Jožica, Madjarič Stjepan, Miholič Franjo, Perko Rudolf, Schrok Jožef, Ukmar Božidar, Unger Marija, Vinkovič Rok, Zajfrid Mihael, Žarkovič Franjo.

TOZD GE NIZKE GRADNJE MARIBOR:
Faiknar Franc, Kostanjevec Janez, Kostanjevec Jože, Lesjak Fanc, Mernik Friderik, Murko Janez, Onič Boris, Peklar Martin, Pinter Valent, Trunk Tomaž.

TOZD GE RAVNE:
Hamer Franjo, Kranjec Marija, Kuserbani Ivan, Lovenjak Emerik, Meršak Bernard, Strmčnik Regina.

TOZD KO LJUBLJANA:
Stanek Franc, Zobec Alojz, Plesec Antonija.

TOZD KO MARIBOR:
Hernec Marjan.

TOZD LIO ŠKOFJA LOKA:
Drenik Ivan, Kastelic Ivan, Klemenčič Milka, Mezek Janez, Španič Jože, Cof Ciril.

TOZD OGP LJUBLJANA
Dimc Jože, Kolarič Štefan, Djehferovič Ale, Naradja Marta, Osolnik Lado, Škulj Ivan, Zver Ivan, Zalič Šaban.

TOZD SPO LJUBLJANA:
Barašin Stojan, Pahor Jože, Cimperman Marija, Čanadi Ignac, Gospič Nikola, Gnidovec Janez, Krevs Milan, Laznik Julijan, Strojin Jože, Tekavec Kristina, Trontelj Rudi, Volf Ivan, Zaviršek Marina.

TOZD BIRO LJUBLJANA:
Dolenc ing. Drago, Dolinšek ing. Henrik.

SKUPNE SLUŽBE:
Čarman Marinka, Kocjančič Joži, Leskovar Marija, Poljšak Lidija, Snoj ing. Janez, Štupar Ani, Piljič Gojko, Kuhar Anton, Stanko Ludvik.

20-letniki

TOZD GE CELJE:
Pečovnik Martin, Jud Jože, Mihelič Marija, Šilak Janez, Bešlič Salib, Pogačnik Ivanka.

TOZD GE JESENICE:
Dimnik Janez.

TOZD GE KOPER:
Bandelj Stanko, Blaževič Roman, Dragan Karel, Flaihtinger Karel, Franderajh Anton, Kocjančič Karel, Koren Dragotin, Štefančič Bruno, Vogrinčič Avgust.

TOZD GE LJUBLJANA:
Feher Aleksander, Kukec Štefan, Mlakar Marija, Strojko Valent, Šilak Franc, Škaper Viljem, Žigman Ivan.

TOZD GE LJUBLJANA-OKOLICA
Fartek Oto, Gomboc Ernest, Kalan Jože.

TOZD GE MARIBOR:
Erbus Anton, Javornik Ludvik, Lipič Tomo, Marko Marija, Prnat Viktor, Špindler Ludvik, Topolovec Ignac, Veseljak Jožef,

TOZD GE NIZKE GRADNJE MARIBOR:
Ivanovič Leonard, Jerebič Jože, Jež Andrej, Korošec Marjeta, Petek Ivan, Petek Josip, Ternik Marija, Zorko Lenard.

TOZD KO LJUBLJANA:
Sterle Ivanka.

TOZD KO MARIBOR:
Kolar Alojz, Šauperl Viktor.

TOZD LIO ŠKOFJA LOKA:
Bernard Albin.

TOZD OGP LJUBLJANA:
Beganovič Hasan, Blatnik Cveto, Drab Kristina, Kendič Mehmed, Kovač Franc, Novak Anton, Patrčevič Marija, Petkovšek Jože, Pozvek Jože, Rac Štefan, Zajc Janez.

TOZD SPO LJUBLJANA:
Bac Jože, Kupljen Slavko, Klemenčič Mirko, Novinec Vinko, Zavratnik Ignac.

SKUPNE SLUŽBE:
Bergant Feliks, Erjavec ing. Silvo, Marinčič ing. Franc, Plevel Alojzija.

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Uresničevanje samoupravljanja

Takšni pojavi so zato prisotni, ker je miselnost nekaterih delavcev v posamezni TOZD usmerjena preveč kratkoročno brez vizije v bodočnost utrjeno. Preveč se poslovne odločitve zlasti razvojne ni še dovolj čvrsto utrjeno, Preveč se poslovne odločitve v TOZD nanašajo na tekočo poslovno politiko in bo potrebno v tej smeri posvetiti veliko večjo pozornost. Težnja po samozadostnosti v gospodarskem pogledu je vsekakor pristona v večini TOZD, zlasti zaradi teritorialne ločenosti med seboj. Ta činitelj je prisoten in ga je potrebno upoštevati pri vseh razpravljanjih o razvojni politiki in razvojnih ciljih, ter za kolikormogoče blažiti, da ne bo kvarno vplival, ne smemo pa uvesti neko centralistično usmerjanje. Reševanje tega problema se je že pričelo in sicer predvsem na temeljih dopolnilnega izobraževanja o posameznih funkcijah poslovanja preko rednih izobraževalnih tečajev, ki jih organizira za vse TOZD lastni skupni Center za izobraževanje. Vsako leto v februarju se udeleži takih tečajev preko 400 organizatorjev proizvodnje in drugi strokovni delavci, člani raznih družbenopolitičnih organizacij ter organov samoupravljanja.

Za medsebojna finančno ekonomska razmerja je bil organiziran letos poseben seminar, kjer so se na teoretičnih osnovah reševala vprašanja iz prakse v zvezi z medsebojnimi finančnimi odnosi med TOZD o organiziranju in poslovanju interne banke ter o združevanju sredstev.

Takšno delo bo potrebno nadaljevati in vključevati še večji krog delavcev iz TOZD in skupnih služb, kajti le na medsebojnih izmenjavah predlogov, ki morajo vsekakor temeljiti na osnovah ekonomske politike v našem samoupravnem sistemu bo mogoče še izpolniti notranja medsebojna razmerja in postaviti čvrste pogoje TOZD za uspešno vodenje poslovne politike. Hkrati bo tudi mogoče dokazati, da se ne more posamezna TOZD zapirati vase, saj je njen dohodek odvisen tudi od dohodka drugih TOZD.

Interna banka in medsebojna solidarnost

S samoupravnim sporazumom o združevanju TOZD v GIP GRADIS je bila dogovorjena neomejna solidarna odgovornost v pravnem prometu do tretjih oseb. Za notranje ekonomske odnose med TOZD pa so delavci uredili v samoupravnem sporazumu o združitvi tako, da se negativnem rezultatu neke TOZD najprej poišče način saniranja iz rezerve, brez neposrednega pokrivanja negativnega rezultata s strani drugih TOZD v tem sestavu. Šele ko sanacijski program ni bil uspešno izpeljan, solidrno pokrivajo negativni rezultat ostale TOZD iz svojega dohodka.

Zaradi boljše likvidnosti in racionalnega koriščenja obratnih sredstev so delavci TOZD sklenili obdržati en ekstermi žiro račun pri poslovni banki, takoj so pa organizirali t. i. »Interno banko«, v kateri se vodijo interni tekoči računi za vsako TOZD posebej da bi se sprejeto koncentracijo sredstev na žiro računu preprečilo centralistično upravljanje s temi sredstvi.

Da bi bilo doseženo neposredno upravljanje delavcev TOZD nad vsemi sredstvi, ki se pojavljajo v denarni obliki in krožijo pri poslovanju v TOZD ob hkratni uporabi enega eksternega žiro računa pri poslovni banki, se je oblikovala interna banka z naslednjo funkcijo:

— pregled sredstev TOZD in vodenje internih tekočih računov, vodenje evidence glede prelivanja sredstev, med TOZD ter pregled obveznosti posamezne TOZD o odplačevanju posojil in drugih obveznosti.

Zaradi pomembnosti te funkcije je izvoljen po delegatskem sistemu poseben odbor »interne banke« v katerem so zastopani delegati vseh TOZD.

Z uspešnim poslovanjem interne banke so se uredila notranja neskladja in so onemogočena vsakršna prigovarjanja, glede uporabe sredstev posamezne TOZD, kajti ta podatek lahko takorekoč daje »interna banka« vsak dan.

Dosežena je veliko večja likvidnost, kot pa bi bila, če bi imela vsaka TOZD svoj žiro račun pri poslovni banki, hkrati pa je mogoče zagotoviti tudi večjo varnost tako poslovno, kot tudi socialno.

Zaradi njunega prelivanja prostih denarnih sredstev iz ene TOZD v drugo in obratno so v letu 1974 in tudi v začetku leta 1975 vpeljani medsebojni kreditni odnosi med TOZD na ta način, da je bila dogovorjena 10 % obrestna mera za vse TOZD enako za črpana denarna sredstva za plačilo obveznosti do dobaviteljev, v primeru, da na internem tekočem računu neke TOZD ni bilo sredstev ob zapadlosti njene obveznosti. Na drugi strani pa so bile priznane tudi 10 % obresti od prostih denarnih sredstev tiste TOZD, ki je ta sredstva imela na internem tekočem računu na razpolago in so bila tako angažirana za plačilo obveznosti druge TOZD. Nastali so na ta način avtomatično stroški za obresti, na drugi strani pa v istem znesku dobroimetje za obresti, kar je zmanjšalo oz. povečalo dohodek, posamezne TOZD. Efekt tega načina bi morala biti boljša uporaba denarnih sredstev v internem kroženju. Tega efekta ni bilo opaziti v pravi meri, pojavili so se pa nezaželjeni drobno lastninski odnosi.

Zaradi tega je odbor »interne banke« koncem maja letos sklenil, da se odpravi dosedanji avtomatizem v zaračunavanju medsebojnih obresti in vpelje način medsebojnega pogodbenega dogovarjanja o angažiranju denarnih sredstev. S tem se bo zagotovilo večji neposredni vpliv delavcev v TOZD za preskrbo, plasiranje kroženje sredstev, ter vračanje sredstev.

Predvsem pa je odbor interne banke pričel delo za rešitev vprašanja vezave obratnih sredstev, tistih TOZD, ki koristijo centralno skladišče in hkrati prikazujejo »prosta« denarna sredstva. Pri tem moramo upoštevati izredne koristi, ker je za masovne materiale organizirana skupna nabavna služba, ki opravlja to funkcijo za račun TOZD. Ne more se pa na na nivoju skupnih služb, to je konkretno centralnega skladišča ustvarjati nosilca obveznosti za plačilo nabavljenega materiala, kajti nosilec take obveznosti je lahko samo TOZD, za katero so bili materiala, surovine ali izdelki nabavljeni. Zato bo potrebno organizacijo poslovanja v tej smeri popraviti.

Medsebojna razmerja med TOZD in skupnimi službami

Na podlagi sklenjenega sporazuma o združitvi TOZD v delovno organizacijo GIP GRADIS je bil julja 1974 sklenjen poseben samoupravni sporazum o medsebojnih odnosih samoupravne skupnosti — skupne službe in temeljnimi organizacijami združenega dela. (Mimogrede povedano, je to prvi tak sporazum v gradbeništvu).

Ta sporazum določa: položaj skupnih služb, ki so dejansko le delovna skupnost, katera ne ustvarja dohodka in ji sredstva za delo preskrbijo TOZD. Pravice in dolžnosti delavcev v skupnih službah so urejene v omenjenem sporazumu in sicer tako, da se osebni dohodki delavcev teh služb oblikujejo po osnovah in merilih, ki so sprejeta v TOZD, za katere opravljajo dela. Sporazum o združitvi TOZD je določil obseg in naloge skupnih služb. Skupne službe nimajo skladov, vsa sredstva, s katerimi poslujejo (osnovna sredstva, inventar) so združena od TOZD. Delo, ki ga opravljajo delavci v skupnih službah se financira od TOZD s tem, da se vsako leto ob sprejemanju gospodarskega načrta določi višino stroškov, nato pa ugotovi dejanske stroške ob zaključnem računu in eventualne razlike proračunajo s TOZD.

Na nivoju skupnih služb ni nobenih finančnih sredstev.

Koordinator dela skupnih služb je glavni direktor, ki pa je hkrati tudi individualni poslovodni organ v delovni organizaciji in podpisuje za to organizacijo v svojem imenu vendar za račun TOZD. Direktorji posameznih strokovnih služb, ki spadajo v skupne službe odgovarjajo za delo strokovne službe, imajo pa tudi pooblastila za podpisovanje za posamezna področja dela.

Delo strokovnih služb v sestavu delovne skupnosti skupnih služb se odvija v okviru nalog, ki so določene s samoupravnim sporazumom o združitvi TOZD v GIP GRADIS. Naloge so porazdeljene na sistemizirana delovna mesta, katera so delavci skupnih služb samoupravno sprejeli. Prav tako so sprejeli tudi sporazum o medsebojnih razmerjih v združenem delu in uskladili posamezna določila v njem z določili, ki so jih sprejeli delavci v TOZD.

Ni mogoče trditi, da bi se pojavljale pri nas izrazite težnje po ohranitvi oblasti v strukturah strokovnih služb. Tudi za enakopravnost položaja delavcev v skupnih službah je bilo poskrbljeno, saj je bil že lani julija sprejet že prej omenjeni samoupravni sporazum med TOZD in to delovno skupnostjo po 29. členu ustave. Zato moramo preprečevati širjenje parol o neenakem samoupravnem položaju teh delavcev v primerjavi z delavci v TOZD.

Na drugi strani pa ni pravilno, da se postavljajo nekako neutemeljene zahteve posameznikov v TOZD, da morajo delavci v skupnih službah vedno biti le na uslugo TOZD pa če to spada v njihovo področje dela ali ne in da se govori z grenkim priskusom, da delavci v TOZD »Živijo« delavce v skupnih službah Vsak delavec, ki opravlja združeno delo in ga opravlja tudi vestno, je popolnoma med seboj enakopraven, kar verjeno ni potreno posebej poudariti.

Kot je bilo že omenjeno, bi skušali na podlagi splošnih ugotovitev primerjati naše ugotovitve o notranji organiziranosti in si sami napravili oceno ter skušali popravljati ali spreminjati, kar je potrebno za dosego postavljenih ciljev.

S tem bomo zadostili načelu ustavnih določil in zagotovili uresničitev samoupravljanja v celoti.

Z. R.

Učimo se nemški

WIR LERNEN DEUTSCH
76. Lektion

Setzen Sie das entsprechende fehlende Adverb ein:

1. Die Amerikaner besuchten — Europa, besonders — Frankreich und Italien, — auch Deutschland.
2. Sie kamen — mit dem Dampfer, — auch mit dem Flugzeug.
3. In Europa benutzten sie — das Auto, — auch die Eisenbahn, aber natürlich — das Fahrrad.
4. Vor einigen Jahren was unser Vetter aus Amerika im Sommer hier und wollte im nächsten Sommer — kommen.
5. Er wohnte — in München und nachte von dort mit seinem Auto — Fahrten nach den schönen alten Städten Süddeutschlands.
6. Er hat uns auch — in Berlin besucht und ist — an die schönen Seen in die Umgebung gefahren.
7. Er liebte alle Arten des Wassersports, wolte — schwimmen, angeln, rudern oder segeln; — war er auf dem Wasser.
8. Wir sahen ihn — nur ein bis zweimal — (Woche); ich verstehe nicht, wie einer — auf dem Wasser liegen kann.

Beantworten Sie folgende Fragen:

1. Waren Sie während des Krieges in Deutschland? Nein, ich war — in —.
2. Wie lange sind Sie jeztz schon in Deutschland?
3. Wie lange dauert Ihr Deutschunterricht?
4. Wann ist kein Unterricht?
5. Wann arbeiten Sie im Kursus?
6. Wann arbeiten Sie zu Hause?
7. Wie oft essen Sie am Tage?
8. Trinken Sie nachmittags Tee oder Kaffee? Nein, nur —.
9. Schlafen Sie tagsüber? Nein, nur wenn —.
10. Gehen Sie oft ins Kino?
11. Wann besuchen Sie ein Theater?
12. Wann spielen Sie Fussball oder Tennis?
13. Fahren Sie bald in die Heimat zurück?
14. Wie oft schreiben einen Brief nach Hause?
15. Besuchen Sie niemals Ihre Freunde?
16. Wann reisen Sie nach Italien?
17. Wohin werden Sie am Sonntag fahren?
18. Waren Sie lange in München?
19. Was wollen Sie studieren?
20. An was für einen Beruf denken Sie für später?

Modale Adverbien
(Prislovi načina)

Z. B. Diese Studenten haben flessig gearbeitet. Ich frage: wie haben die Studenten gearbeitet? Glücklicherweise hörte der Regen auf.

1. Die Adjektiva können ohne Endung als Adverbien gebraucht und auch gesteigert werden, z. B. flessig, fleissger, am fleissigsten.
2. Adjektiva werden besonders häufig als modale Adverbien gebraucht;
1. Wie? Aufwelche Trt und Wiese geschicht die Sache?

glücklicherweise	**schriftlich**	**so, also**
möglicherweise	**brieflich**	**gerade so**
natürlich	**absichtlich**	**anders**
teilweise	**auswendig**	**umsonst**
stückweise	**gern**	**vergebens**

Übung. Suchen Sie das fehlende Wort aus den angeführten modalen Adverbien und setzen Sie es in den folgenden Sätzen ein:

1. Das Kind war ins Wasser gefallen, wurde aber — gerettet.
2. Wer recht viele Wortverbindungen und nützliche Sätze — lernt wird eine fremde Sprache hald erlernen.
3. Entschuldige, ich habe Deinen Brief zerrissen, aber aus Versehen, nicht —.
4. Sein vieles Arbeiten ist leider —, er kommt nicht vorwärts.
5. Du isst — langsam, wie du arbeitest.
6. Ich habe nicht gewusst, dass die Maschine — gross ist; wir müssen sie — schicken und später zusammensetzen.
7. Der Frühling ist sehr früh gekommen, es wird — noch Frost und Schnee geben.
8. Es kommt im Leben meist —, als man denkt.
9. Viele Dinge kann man nicht mündlich erledigen, man muss es — (oder —) tun.
10. Hast du den Vortrag gut verstanden? Nur —, besonders gegen das Ende war alle meine Mühe —.

Fortsetzung der modalen Adverbien folgt in der nächsten Lektion.

Wörter — Besede

entsprechend — primeren, ustrezen
r Dampfer — parnik
natürlich — seveda, naravno
r Vetter — bratranec
e Umgebung — okolica
r Wassersport — vodni šport
angeln — ribariti
segeln — jadrati
r Kursus — tečaj
tagsüber — čez dan, podnevi
was für ein (eine) — kakšen
steigern — stopnjevati
auf welche Art und Weise — na kakšen način
glücklicherweise — na srečo
möglicherweise — mogoče
teilweise — deloma
stückweise — kos za kosom, kosoma
absichtlich — namenoma
auswendig — na pamet
gerade so — prav tako
anders — drugače
umsonst — zastonj, zaman
vergebens — zaman, brez uspeha
anführen — navajati
e Wortverbindung — besedna zveza
s Versehen — pomota
aus Versehen — po pomoti
vorwärtskommen — priti naprej
zusammensetzen — sestavljati
r Frost — mraz
erledigen — opraviti
r Vortag — predavanje
gegen das Ende — proti koncu
e Mühe — trud, napor, prizadevanje

20 let Kreditne banke Maribor

Letos praznuje Kreditna banka Maribor 20 let uspešnega dela. Ta jubilej je še posebno pomemben za banko, ker jim novo dograjeno bančno poslopje v Ulici Vita Kraigherja 4 omogoča prostorno združitev vseh bančnih služb, ki so bile raztresene na raznih lokacijah po mestu.

Dolgoletno težnjo delovnega kolektiva banke, da bi posloval v boljših delovnih razmerah, pa je bilo možno uresničiti le ob polnem razumevanju organov upravljanja banke, kateri so odobrili gradnjo nove bančne hiše, pa tudi v znatni meri zagotovili potrebna finančna sredstva.

Vse direkcije banke začnejo s 1. septembrom t. l. poslovati v novi bančni stavbi (Ulica Vita Kraigherja 4), ki je locirana na prostoru med hotelom Slavija, Službo družbenega knjigovodstva in Svetozarevsko cesto.

Tako zapušča direkcija za kreditiranje stanovanjsko komunalne izgradnje svoje prostore na Slomškovem trgu 1, direkcija računovodstva, sredstev in analiz pa Maistrovo 5.

Temu je potrebno še dodati, da prav nobena bančna služba po 1. septembru ne bo več poslovala v Cafovi ul. 7, vključno z dinarsko in devizno likvidaturo.

Pripominjamo, da je delovni čas dinarske in devizne likvidature v Novem bančnem poslopju: *dnevno od 7.—18. ure, ob sobotah pa od 7.—11. ure.*

Novo bančno poslopje ni velika pridobitev le za delovno skupnost banke, ampak tudi za vse komitente, pri čemer so mišljeni tudi občani, ki bodo v teh prostorih urejali svoje denarne zadeve, saj boljše delovne okoliščine za delavce banke jamčijo za še kvalitetnejše bančne storitve.

Kreditna banka Maribor

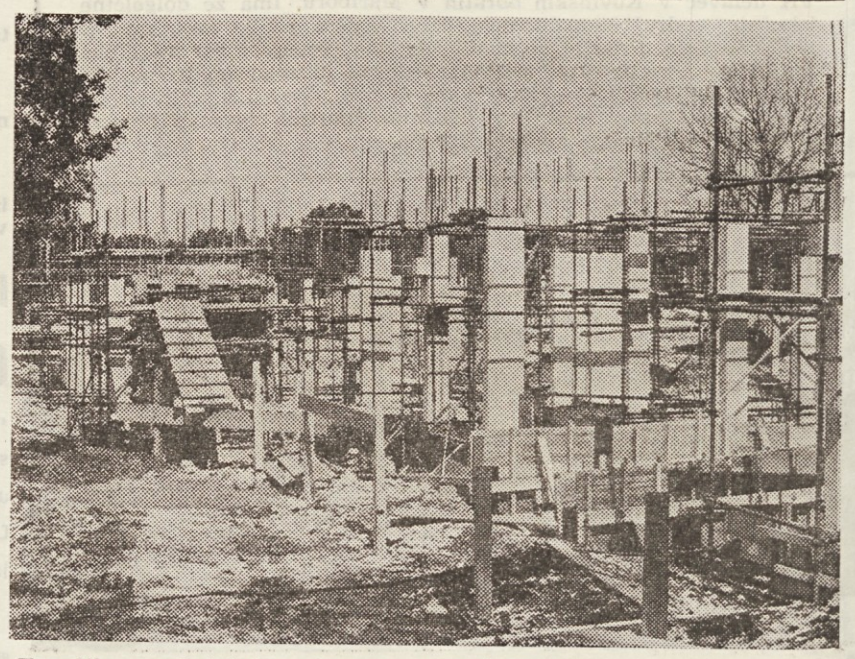

Temelji — prvi stebri za novo naselje v Červarju

Dopisniki na dopustu

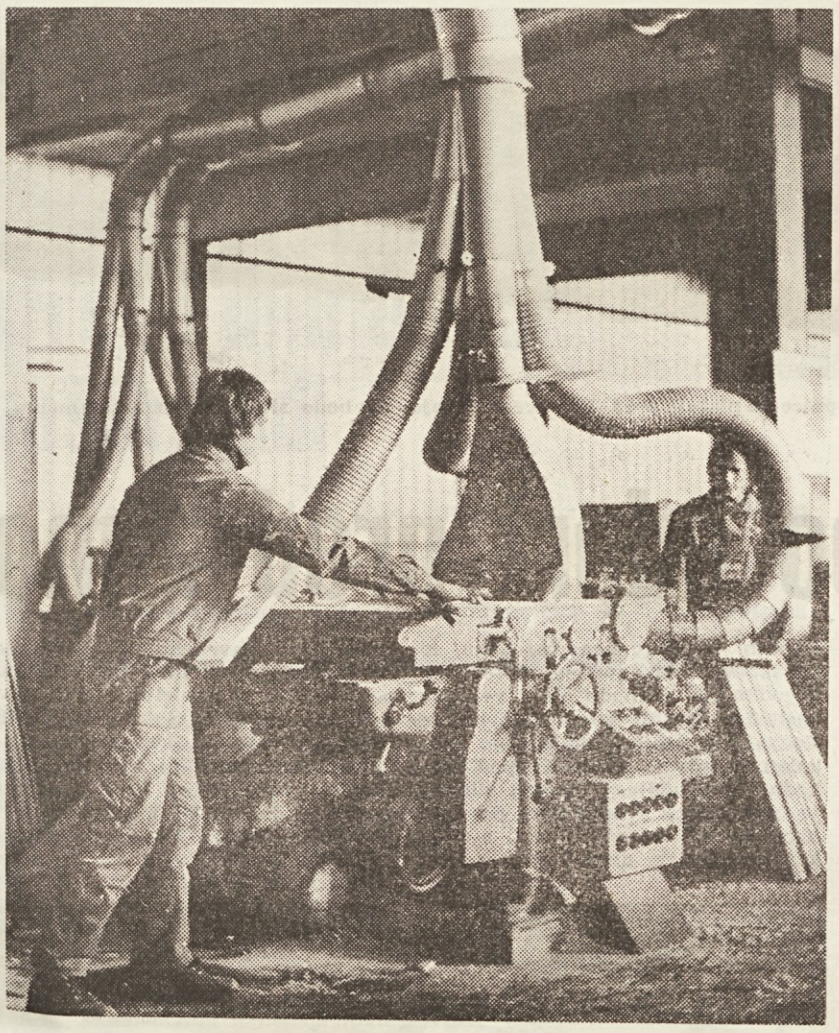

Vojaki nam pišejo

Blaž Bosilj

Oglašam se iz Pančeva, kjer služim vojaški rok. Prek časopisa Gradisov vestnik, ki ga tukaj redno berem, bi rad pozdravil vse v podjetju, posebno pa kolektiv GE Maribor, kjer sem prej delal. Upam, da me do odsluženja vojaščine ne bodo pozabili, saj bi se zopet rad vrnil k njim.

Blaž Bosilj
V. P. 5000/5
26002 Pančevo

Josip Cerovec

Iz vojske vam pošiljam lepe pozdrave in želim vsem veliko uspeha pri delu.

Josip Cerovec
V. P. 8354 Priština 38002

Naši jubilanti

25-letniki

TOZD GE CELJE:
Juvančič Marko, Kopušar Marjan, Praprotnik Albert, Strožič Anton.

TOZD GE JESENICE:
Čad Božo, Kemperle Mirko.

TOZD GE LJUBLJANA:
Dominco Ana, Janič Karel, Naradja Jože, Urbanija Maks.

TOZD GE LJUBLJANA OKOLICA
Zajc Jože.

TOZD GE MARIBOR:
Arnuš Franc, Hajdarevič Ivan, Kranjc Avgust, Lašič Franc, Veit Vinko.

TOZD GE NIZKE GRADNJE MARIBOR:
Bašnec Lovro, Černivec Andreja, Draksler Marija, Juras Mijo, Keršič Ivan, Malašič Josip, Motas Cilka, Jalšovec Franjo, Horvat Martin.

TOZD GE RAVNE:
Kališnik Ferdo, Lampreht Ivan, Špiranec Ivan.

TOZD KO LJUBLJANA:
Vehovec Ludvik, Mihelič Stane, Žabjek Ivan.

TOZD LIO ŠKOFJA LOKA:
Bogataj Jože, Kuralt Feliks, Lazar Aleksander, Tavčar Jože, Triler Peter.

TOZD SPO LJUBLJANA:
Martinčič Janez.

TOZD BIRO LJUBLJANA:
Leben Ivo.

SKUPNE SLUŽBE:
Mičič Valentina.

30-letniki

TOZD GE JESENICE:
Vovk Franc, Koračin Ivan.

TOZD GE LJUBLJANA:
Turel Alojz.

TOZD GE LJUBLJANA OKOLICA:
Kimovec Franc.

TOZD GE MARIBOR:
Janžekovič Lado, Krajnc Ernest, Maister ing. Borut, Muršec Feliks, Pukšič Jože, Škerlak Aleksander.

TOZD KO MARIBOR:
Zamuda Ivan.

TOZD OGP LJUBLJANA:
Stoviček Jenda.

TOZD SPO LJUBLJANA:
Debenjak Franc, Sršen Jože.

SKUPNE SLUŽBE:
Božič Ivan, Ocepek Majda, Pergar Ivan, Škofic Janez.

NEZGODE NAS OPOZARJAJO

V mesecu juniju 1975 se je pri delu poškodovalo 44 delavcev, na poti na delo in z dela pa sta se poškodovala 2 delavca.

TOZD CELJE (8 poškodb)

OSMIĆ SULEJMAN, NK delavec, pri postavljanju prvih cevi cevnega fasadnega odra je imenovani štiri metrsko cev prislonil na zid. Med tem je sklonjen pomagal pri vlačenju spodnje prečne cevi. Prislonjena cev je zdrsela po zidu, se odbila od že postavljene in ga udarila s sredino po tilniku.

MUFTAR HASAN, PK delavec. Imenovani se je poškodoval pri silusu za beton, ko je povlekel ročko za iztresanje betona.

BLAGOJEVIĆ LAZAR, NK delavec. Pri vožnji samokolnice se je imenovani spotaknil in padel na dlan leve roke tako, da si jo je poškodoval.

TEPUŠ JOSIP, vajenec. Imenovanega je pri prestavljanju kontajnerja za smeti na vozičku stisnilo ob kontajner tako da si je poškodoval dlan leve roke.

STEPINEC DRAGO, KV tesar. Pri rezanju zagozd je list krožne žage imenovanemu ranil palec na levi roki.

KEREZOVIĆ MILOVAN, NK delavec. Pri rušenju barak na sektorju EMO Celje se je imenovani spotaknil in stopil z levo nogo na žičnik.

DŽANANOVIČ SMAIL, PU tesar. Imenovani je s fleksarico žagal jekleno cev. Pri tem se je zadel v levo nogo in jo ranil nad členkom.

TOZD JESENICE (4 poškodbe)

MURATOVIČ MEHMED, KV tesar. Pri opaževanju je imenovani z levo roko zadel v žičnik, ki je bil že pribit v oporni les.

OSMIĆ REDŽO, PU tesar. Pri opaženju sten na R. T. P. mu je kladivo spodrsnilo in se je udaril na hrbtno stran leve roke.

DAVIDOVIĆ ZDRAVKA, PK kuharica. Pri rezanju kruha ji je spodrsel nož in se je urejala v palec na levi roki.

TOZD KOPER (2 poškodbi)

ZDRAVEC STJEPAN, NK delavec. Pri iskipavanju betona iz prekucnika je imenovani močil silos v katerega so stresali beton. Sodelavec na drugi strani je odprl vrata prekucnika in tako so ga vrata udarila po glavi.

MOČIBOB MARJO, PK delavec. Imenovani je z bitumnom zalival stik med zračnim kanalom in betonsko ploščo. Pri tem je snel zaščitne rokavice tako, da je zalival bitumen z golo roko. Pri tem si je opekel prste na levi roki.

TOZD LJUBLJANA (2 poškodbi)

DŽAKIĆ BOŽO, NK delavec Pri dviganju skreterja na betonarni Vrhnika mu je stisnilo prstanec desne roke.

KOSEROVIĆ ASIM, KV tesar. Imenovani se je ob 9. uri iz gradbišča napotil na malico, cesta je bila prekopana zaradi postavljanja kanalizacije. Pri prehodu mu je spodrsnilo tako, da je padel, pri tem pa si je zlomil levo roko.

TOZD LJUBLJANA-OKOLICA (2 poškodbi)

NUHANOVIĆ ALE, PU zidar. Pri betoniranju kanalizacijskega priključka v jarku je imenovani skupaj z delavcem dvignil večji kamen, ki je bil v napoto. Sodelavcu je kamen zdrsnil iz rok tako da je padel ponesrečenemu na sredinec desne roke.

KRUPIĆ HUSEIN, PU železokrivec. Pri merjenju armature na rezalnem stroju je imel prste med noži stroja. Vtem je drugi delavec pritisnil na pogon stroja, kateri ga je poškodoval.

TOZD GE MARIBOR (8 poškodb)

KOVAČIČ FRANJO, NK delavec. Imenovani je s sodelavcem spravljal iz kleti jeklene odrske cevi in jih zlagal na deponijo. Pri tem delu se je poškodoval na čelu nad levim očesom s koncem cevi.

NOVAK ANTON, KV zidar. Pri nakladanju U profilov na avto je žerjavist prenaglo spuščal breme. Delavec na kamionu se je hitro umaknil in pri tem tudi padel, ter si poškodoval levo roko v zapestju.

LEBAR MARTIN, PU delavec. Imenovani je samovoljno prišel s svojega delovnega mesta na ploščad kjer so montirali jeklen opaž. Naslonil se je nanj in ker je bil opaž postavljen preveč vertikalno se je prevrnil delavcu na nogo in mu poškodoval gleženj. Istočasno je bil lažje poškodovan eden od delavcev iz skupine pri montaži.

HABJAN MATIJA, VK strojnik. Prostostoječi jekleni opaž dolžine 12 m in višine 1,20 m je bil zaradi nepazljivosti delavcev postavljen preveč vertikalno. Z drugega delovnega mesta je samovoljno prišel delavec, se na opaž naslonil in ga prevrnil. Pri prevračanju je opaž poškodoval 2 delavca. Imenovanega je oplazil po boku in mu povzročil otrgline na roki in nogi.

DEBELEC RUDOLF, KV zidar. Pri betoniranju so odpirali žleb na avtomobilu za prevoz betona. Imenovani je držal za žleb, pri tem mu je stisnilo prst desne roke.

PETROVIČ FRANC, NK delavec. Pri razkladanju armaturnih mrež se je pretrgala žica s katero so mreže zvezane, ter poškodovala imenovanega po prsih.

JURGEC ALOJZ, strojnik. Pri vračanju iz službe domov je imenovani hitel na avtobus, pri tem je stopil tako nerodno da si je izvinil desno nogo v gležnju.

JOVANOVIĆ LJUBISAN, PK zidar. Pri nakladanju U profilov na kamion in spuščanju z žerjavom mu je stisnilo prst med profile.

LUKMAN MIO, NK delavec. Pri kipanju betona iz betonske posode je ista imenovanega udarila po desni roki nad komolcem.

TOZD RAVNE (— poškodb)

V tem mesecu ni bilo zabeleženih poškodb pri delu.

TOZD NIZKE GRADNJE (4 poškodbe)

PE ni dostavila prijav nesreč na delu.

TOZD KO LJUBLJANA (1 poškodba)

SLAVEC JOŽE, KV klepar. Pri prekrivanju strehe se je imenovani stotaknil in padel na zaščitni oder. Pri tem se je udaril na glavo.

TOZD KO MARIBOR (5 poškodb)

BRGLEZ ZVONIMIR, KV ključavničar. Imenovani je ravnal pločevino tako, da je imel le-to podloženo s kovinsko palico, medtem ko je po pločevini udarjal s kladivom. Pri tem mu je pri udarcu palica odskočila in mu poškodovala palec leve roke.

BAKŠA STANKO, NK delavec. Imenovani je nakladal prazne jeklenke na avto. Pri sortiranju jeklenk mu je ena padla ter mu poškodovala desno nogo v gležnju.

FRAS ALOJZ, PK ključavničar. Pri miniziranju jeklenega okvirja (težkega 34 kg), ki ga je držal na zgornjem delu z levo roko, je hotel z desno roko izbiti na spodnjem delu okvirja leseno oporo. Ker je bil okvir od miniziranja še moker mu je zdrsnil iz roke in padel na koleno leve noge.

STRAŠEK MIHAEL, NK delavec. Imenovani je na delovnem mestu čistilca v strugarski delavnici. Pri odstranjevanju ostružkov se mu je ta ovil okrog ročice sklopke stružnice TES, ter ga kljub zaščitni rokavici urezal v palec desne roke.

PERKO EDVARD, KV delavec. Imenovani je brusil z ročnim brusilnim strojem. Med brušenjem se mu je odvil ročaj brusilnega stroja, vsled česar se mu je brusilni stroj zavrtel okrog ročaja in mu pri tem poškodoval desno roko nad zapestjem.

TOZD LIO ŠKOFJA LOKA (3 poškodbe)

BUKOVEC VLADO, KV delavec. Ko je pokazal sodelavcu, kje priteka olje za mazanje mize, je s prsti leve roke zaradi neprevidnosti zadel ob spodnjo glavo (skobelno) in tako poškodoval hrbtne strani mezinca in prstanca.

BOGATAJ BREDA, PK delavka. Pri zbijanju palet s pištolo na stisnjen zrak, je zaradi grče v lesu odbilo žebelj nazaj skozi les in poškodovalo palec leve roke.

VLAŠIČ RUDI, KV delavec. Montiral je lesen stenski opaž. Pri premikanju odra je skočil z višine ca. 1 m na neravna tla in si poškodoval nogo v gležnju.

TOZD OGP LJUBLJANA (2 poškodbi)

BRENHOLC ANTON, PU zidar. Pri razopaževanju betonskega vinogradniškega droga se je udaril s cirka 7 kg težko macolo po palcu desne noge.

DOVJAK FRANC, avtomehanik. Imenovani se je vračal z motorjem (pony express) iz službe domov. Na Samovi cesti v križišču s Podmilščakovo je nasproti pripeljal avto in ne nadoma zavil na levo v Podmilščakovo ulico, zaradi česar je prišlo do trčenja.

TOZD SPO LJUBLJANA (3 poškodbe)

FARIČ RUDI, strojnik. Pri vzvratni vožnji z nakladačem iz gradbene jame se je na izvozni rampi vdalo cestišče na levi strani, sled česar se je nakladač nagnil in prevrnil na desno stran .Pri tem si je imenovani poškodoval obraz in desno nogo.

PETRIČ PAVEL, šofer. Pri montaži specialnega vozila za prevoz betonskih nosilcev je konstrukcija pri montaži na viličarju spodrsnela in imenovanega ranila na prstanec desne roke.

POROPAT STANE, VK strojnik. Pri prehodu s prednjega dela stroja na zadnji del s komandami je imenovanemu spodrsnilo na naoljeni pločevini tako, da je udaril z levo nogo pod kolenom na rob omenjene plošče.

TOZD ŽELEZOKRIVNICA (1 poškodba)

KALESIČ RAMIS, PK železokrivec. Pri razkladanju armature iz vozička na delovno mizo je prijel vozček, ker se je ta nagnil, da se ne bi prevrnil. Pri tem pa je s kolenom udaril ob nogo delovne mize.

Bojan Bambič

Res samo še eno leto?

Gradnja velikih objektov v Ljubljani, ki smo se je oprijeli v zadnjih letih, zahteva tudi dobro surovinsko bazo, ki bo ta gradbišča oskrbovala. Tako bazo v Ljubljani tudi imamo in sicer gramoznico s separacijo v Novih Jaršah. Poleg tega, da oskrbuje naša gradbišča, zadovoljuje tudi potrebe obrata gradbenih polizdelkov.

»Proizvodnja« v naši separaciji v Novih Jaršah se odvija od začetka marca do konca septembra vsako leto. Tista dva meseca, ki še ostaneta, pa porabijo za vsa mogoča popravila strojev, da bi naslednjo gradbeno sezono zopet nemoteno oskrbovali gradbišča.

Na dan odpeljejo povprečno 350 do 400 m³ materiala, ki je skoraj izključno namenjen le za naša gradbišča. Na tem delovišču je zaposlenih pet ljudi. Eden izmed njih je tam že kar toliko časa, kolikor dolgo stoji separacija — torej 23 let.

V začetku smo omenili, da separacija zadovoljuje potrebe naših gradbišč v Ljubljani – zaenkrat. Kaj pa bo čez kakšno dobro leto? Separacija bo morala odmreti, saj bo zmanjkalo surovine za predelavo. Treba bo iskati druge možnosti za pridobivanje gramoza. Ljudje, ki so na tej naši separaciji zaposleni, so menili, da bi bilo najbrž bolj smotrno, če bi našli pot do razširitve že obstoječe gramoznice in separacije, kot pa, da začnemo vse spet znova. Poleg tega, da te ljudi skrbi skorajšnja ukinitev separacije, jim dela dosti preglavic tudi težka mehanizacija. Cene peska ostajajo vseskozi enake, cene storitev našega SPO pa so spet poskočile; na separaciji so nam povedali, da bi jih prišle veliko ceneje usluge mehanizacije drugih gradbenih podjetij, kot pa našega strojno prometnega obrata.

Na separaciji je dela vedno dovolj, saj je treba preskrbeti vsa ljubljanska gradbišča oziroma betonarne

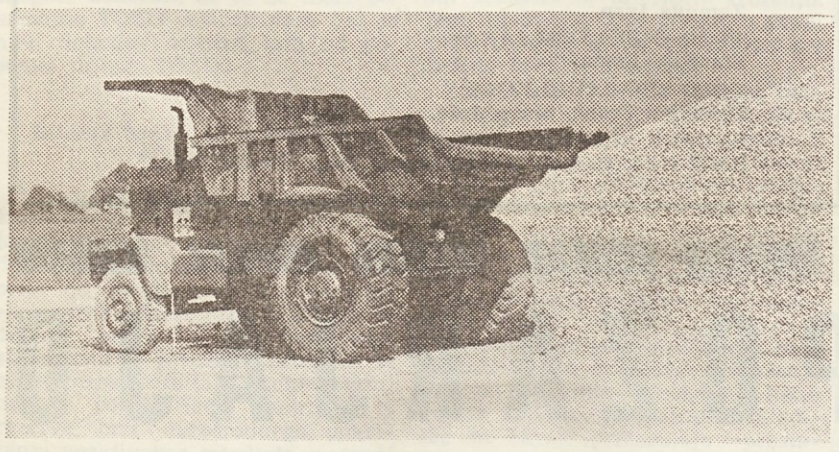

V času stabilizacijskih ukrepov ni prav nič primerno, da to vozilo stoji že leto dni in pol »na zraku« neizkoriščeno (posnetek iz separacije v Novih Jaršah)

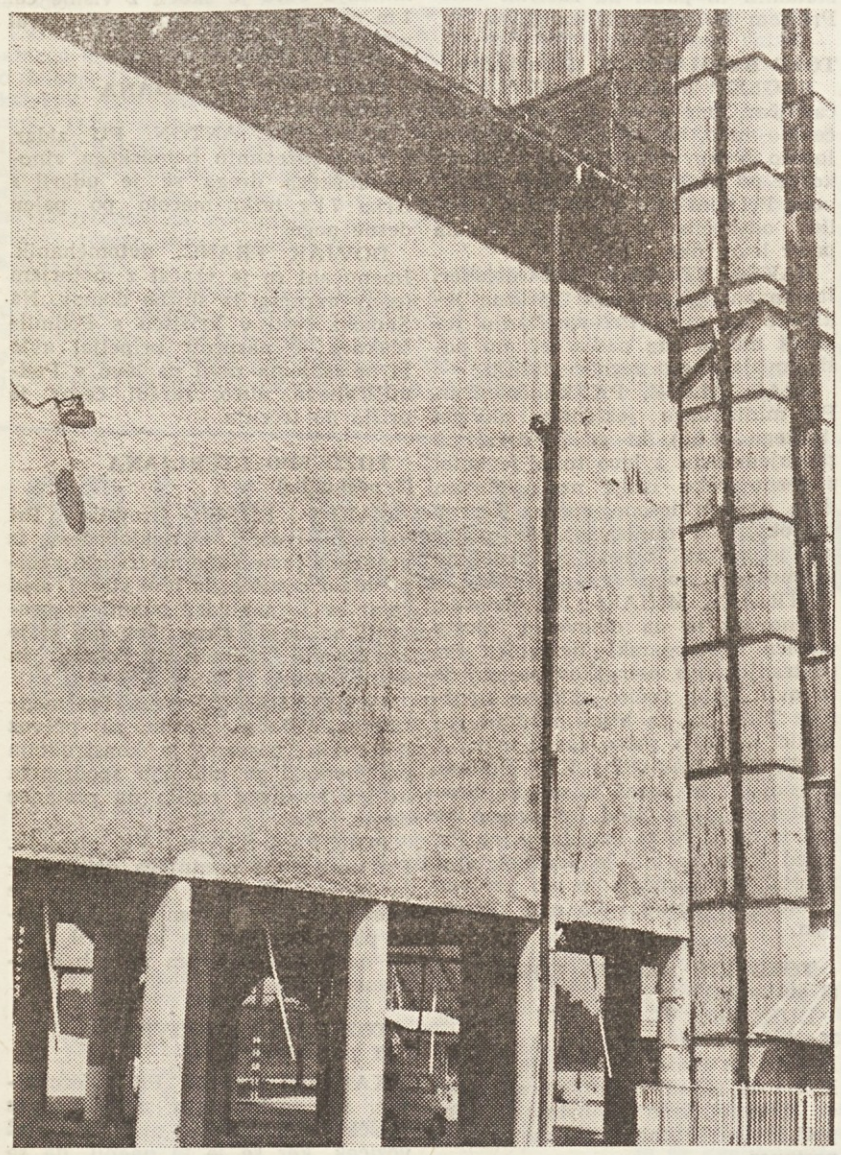

Če bo separacija delala še naslednja leta, bo treba misliti tudi na temeljito obnovitev

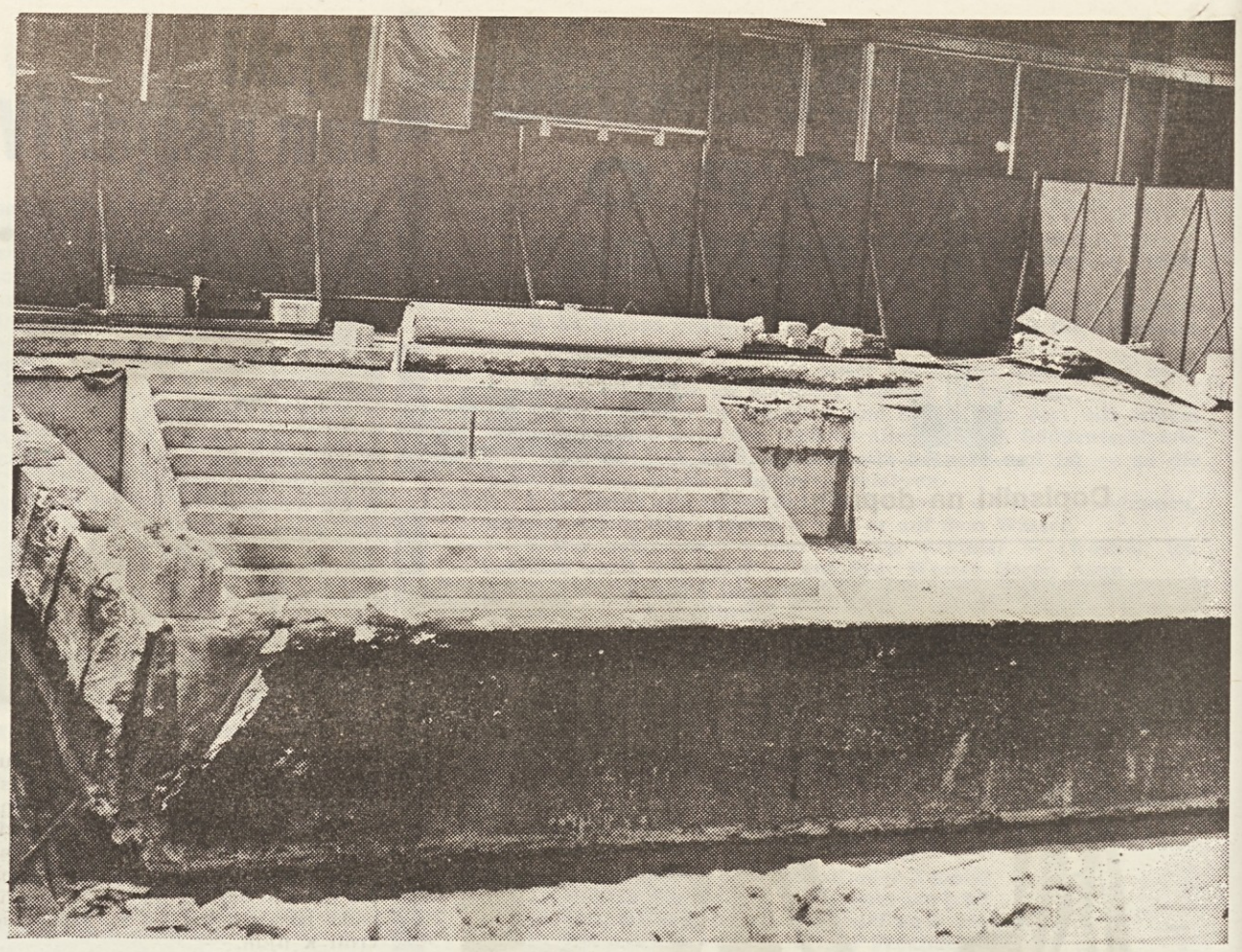

Vsa gradbena dela so zaključena. Stopnice na platoju pred Figovcem čakajo, da bodo služile svojemu namenu.

Podhod bo odprt pred zimo

Kljub vsem razprtijam ob izgradnji podhodnega sistema na Ajdovščini dela kar dobro napredujejo. Seveda so le-ta v veliki meri povezana s finančnimi sredstvi, dovoljenji, in projekti, ki pa jih vedno ni na voljo. Vsaj v zadostni količini ne, tako da dela po prvotnih planih kasnijo. Zakaj je do zamude prišlo v našem glasilu ne bomo objavljali, saj je bilo dovolj napisanega že v dnevnem časopisju (velikokrat netočno.) Nas je zanimalo bolj to, kaj trenutno delajo naši delavci in v kakšni fazi so zaključna dela.

Pomočnik vodje gradbišča Janez Bukovec nam je o poteku del povedal naslednje.

»Gradbena dela za javni podhodni sistem na Ajdovščini smo končali. Na vrsti so razna obrtniška dela, ki se trenutno izvajajo. Tako se montirajo kovinska vodila za steklo ter polagajo tlaki (Pirelli guma). Morali bi montirati tudi tekoče stopnice (samo za gor) vendar jih zaradi pomanjkanja sredstev ob otvoritvi podhoda še ne bo. Tudi lokali, ki so že vsi prodani razen enega, bodo enako opremljeni. Tlaki bodo s Pirelli gumo ter zastekljeni. Če bodo projekti tudi za opremo teh pravočasno prispeli, potem bi bil tudi ta del odprt še pred zimo.

Bolj kot gradbišče samo, na katerem se rutinsko opravlja delo je bila zanimiva pisarna na gradbišču. Ob izhodu iz nje nam je pogled nehote obstal na številnih izrezanih člankih iz dnevnega časopisja, ki so skoraj vsakodnevno spremljali dogodke na podhodu in z velikimi naslovi oznanjali zamude pa naj je šlo za dan ali celo nekaj ur. Vsekakor je bilo to gradbišče pod vsakodnevnim udarcem sedme sile, ki je s takšnimi resničnimi pa tudi neresničnimi poročili bolj ovirala kot pospeševala delo. Naj samo kot primerjavo navedeno, da istočasno kot podhod gradi naše podjetje kar pet velikih kompletnih objektov. (NE Krško, TE Šoštanj IV, HE Srednja Drava II, cementarna Anhovo, TK Bernardin) z miljardnimi investicijami, pa za vse izgradnje skupaj v dnevnem časopisju ni bilo napisanega toliko, kot o podhodu na Ajdovščini!

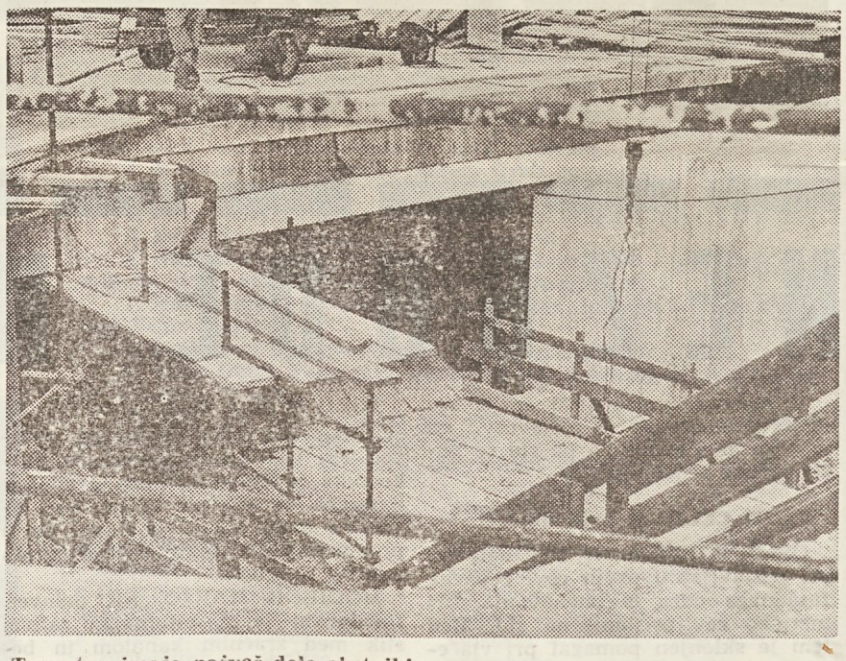

Trenutno imajo največ dela obrtniki

Reki in misli

Sreča ljudi zbira, nesreča združuje

*

Bolje je bosa trnje mleti, kakor pijanca vzeti.

*

Človek je stvar, ki bi se je enkrat tudi bog razveselil, kateri pa se pogosto celo vrag sramuje.

(Kneževič)

*

Najpametnejši je tisti ki se tega ne zaveda.

*

Kdor predolgo opazuje veter, ne bo sejal kdor predolgo sprašuje oblake, ne bo žel.

*

Kar smo pokopali, naj ostane zakopano.

(Slovenski pregovor)

*

Kakor olje plava na vodi, tako resnica plava na laži.

(Cerventes)

*

Moški so grozni, v hotelu žele domačnost, doma hotel.

*

Kopija se često baha s slavo, ki jo je pridobil original.

*

Najvažnejša življenjska resnica je — vsako zlo zmanjšati na pol, vsako dobro podvojiti.

Objava

V želji, da bi ugodili številnim potrebam kandidatov iz strojne stroke za področja energetike, inštalacij in transporta, ki morajo v smislu zakona o graditvi objektov (Uradni list SRS, št. 42/73) opraviti strokovni izpit za opravljanje poslov pri projektiranju, kontroli in gradnji ali nadzoru investicijskih del, bomo v letošnjem letu organizirali izobraževalne seminarje za tovrstno poslovanje.

Program prvega seminarja za informiranje in pripravo kandidatov, ki je pripravila ZSIT SRS v sodelovanju z IBE Ljubljana in sicer:

Program seminarja bazira na »izpitnem programu za strokovne izpite« in obsega naslednje predmete:

— Uvodne informacije,
— Pravni predpisi,
— Varstvo pri delu,
— Poslovanje in kakulacije,
— Ekonomika,
— Tehnični predpisi in standardi,
— Energetika (Inštalacije) Transport — Informacije o seminarski nalogi.

Kandidati bodo opravljali izpite pred izpitno komisijo Gospodarske zbornice Slovenije po programu in na način, ki ga je predpisal Izpitni odbor Gospodarske zbornice in v predpisanih rokih.

Prvi seminar se bo pričel 23. septembra in bo trajal do 26. septembra inkluzivno.

Drugi seminar bo predvidoma novembra.

Za kandidate, ki se bodo udeleželi tega seminarja, bodo izpiti 18. oktobra oziroma 13. decembra 1975.